

El far de Puttgarden

Un relat de: [maurici](#)

Descoberta reveladora

Als dinou anys en Pau va descobrir que el seu avi sabotjava armes al taller i que això el feia responsable indirecta de la mort de qui sap quantes desenes de joves com ell, convertits en soldats a la força, que confiaven que aquella arma que cada dia desmontaven, netejaven, engreixaven i amb la que dormien, els salvaria el cul en una situació compromesa. Quina cara deuen posar quan en plena càrrega dels soldats de l'altre bàndol, el fusell deixava d'escopir mort? La por, l'angoixa, el pànic deuen circular per tot el cos, paralitzant-lo, impeding actuar, impeding pensar, impeding fugir comes ajudeu-me. Saber que l'única possibilitat de sobreviure s'ha esvaït i que així que aquella turba salvatge, aquella orda de desconeguts a qui tenies intenció de matar per sobreviure, quan arribin a la teva posició et liquidaran sense contemplacions d'un tret o et clavarán la baioneta a l'estómac i et deixaran agonitzant i moribund, ha de ser esfereïdor. Doncs això era el que havia ajudat a fer el seu avi, a centenars de quilòmetres del front, a la pau més o menys tranquil·la de la reraguarda, durant la ja llunyana però no oblidada guerra que va debastar el país de dalt a baix i que havia deixat enormes quantitats de ressentiments i odis, de vencedors i vençuts, i que també els havia deixat a tots tocats pel que havien viscut, sentit, vist i fet. Quan en Pau va conèixer aquests fets, estudiava la llicenciatura de ciències del mar. Per fer-la, va haver de desplaçar-se a viure a Cartagena, a un piset prou arregladet. En conseqüència no anava gairebé mai al taller familiar, una fusteria, ni a la vinya. Havia reduït molt el contacte amb els seus avis. Per Pasqua va poder tornar a casa per passar les vacances. En un directe fins a la capital i després un rodalies fins al poble. Baixant de l'estació va passar-hi, per veure com anava tot i fer-la petar cinc minuts. Trobava a faltar el contacte amb la família i sobretot amb els dos avis.

No era mal estudiant, més aviat al contrari, però per poder anar passant exàmens havia d'aplicar tot l'esforç i temps en l'estudi d'oceanografia, recursos marins, medi ambient marí i tot de temàtiques similars. Sovint se li feia feixuc però no desistia. Havia triat fer-ho i això faria. Petés qui petés. Havia après que quan s'apuntava la banya, s'havia de seguir de totes totes. I era la seva il·lusió.

Mentre caminava per la baixada de l'estació, pensava que no trobaria al seu pare ja que habitualment era fora, a les obres, però l'avi, tot i jubilat, segur que hi seria. Sempre hi era.

- El teu avi morirà al taller. No pot estar-se a casa, sentadet. El dia que sigui, aquell dia estarà llest. Això li va dir la seva àvia, una vegada. Van ser paraules profètiques perquè així va anar. Encara faltaven uns dos o tres anys per aquell trist moment.

A l'arribar va trobar el Ton.

- Hola Ton. No hi ha ningú?

- Hola noi! Quant de temps! El teu avi és aquí al costat, prenent un cafè. Jo estic aquí esperant-lo que acabi.

M'ha dit que li vigili el taller. Un encàrrec no es pot deixar mai de banda.

El Ton havia treballat una bona colla d'anys al taller, fins que es va jubilar. En Pau era petit quan va fer-ho. Tot i això semblava que estigués en nòmina encara perquè s'hi passava pràcticament cada dia. No sabia fer res més que treballar i la jubilació era aburrida.

- Un cafè sol no se'l pren! Sort que l'àvia no ho sap.

- No passa res! Només unes gotes, home!. A més, a aquesta edat, com que de fotre, res de res, almenys algun petit vici hem de tenir. En Ton era directa, una mica destraler però bona persona. Era transparent. Li queia bé, al Pau.

- Com has crescut, nano! va dir el Ton, canviant ràpidament de tema. - Fa quatre dies que corries per aquí amb calça curta i mira't ara. Semblaves el teu avi quan eres petit. Me'n recordo que nosaltres, de petits, fèiem igual que tu. En Tià i jo corriem per aquí dins mentre el teu besavi, l'avi Manel, renegava de veure'ns per allà. Com renegava aquell home! Com a mínim va anar a l'infern, el malparit.

- Ep! Que era el meu besavi, un respecte. En Pau fa broma amb en Ton. Es tenen la confiança de la llarga coneixença. Ja li han explicat com era l'avi Manel i no té cap dubte que si existeix l'infern, encara hi crema.

- Us fotaré un cop de llata a les costelles com no cardeu el camp d'aquí! Ens deia, entre crits i renecs. Mare meva, com corriem escala amunt.

- Ja veus, tot canvia. I vosaltres, ser amics des de fa setanta o vuitanta anys. No sé si jo arribaré a tant, ja t'ho ben dic.

- Es pot dir que cagàvem al mateix bolquer, amb el teu avi. De ben petits vam créixer plegats. Plegats vam anar a l'escola, plegats empaitàvem les mosses pel la plaça i plegats ens la vam jugar fent les peces defectuoses per a les armes que sortien del taller, durant la guerra.

De cop, una llata imaginària el sacseja a ell. Què ha dit, en Ton? pensa en Pau.

- Perdona, pots repetir, sisplau, això darrer. Aquí al taller es feien peces per armes i vosaltres les manipulàveu, les sabotjàveu?

En Pau no se'n sap avenir d'allò. Sap, teòricament, en quin bàndol estava el seu avi i allò el feia un traïdor. Ara

guanyen sentit unes paraules que li va dir fa molts anys, de petit. Que ell havia ajudat a guanyar-la. Com podia ser si ell era del bàndol que la va perdre? Era petit però no estúpid i li agradava la història. Sabia què va passar i qui es va enfrontar sense sentit.

- No ho sabbies, oi que no? Doncs com hi ha món que ho feiem! I orgullosos de fer-ho. No per ser partidaris dels altres, que ens semblaven uns fills de puta igual, si no perque aquell disbarat de guerra s'havia d'acabar. Veure tota aquella canalla cap al front, alguns amics nostres, a ser pelats com conills, ens regirava l'estómac. Com que era clar que no la guanyariem, almenys s'havia de perdre la guerra de forma ràpida, no allargar més aquella agonia. Amb armes dolentes, duraria menys. Així ho vam creure amb el teu avi i això feiem. Acollonits cada dia que no ho descobrissin però erem uns operaris excel·lents. Sabotejavem tant bé que ningú se'n va donar compte mai. Aquella colla eren massa inútils per entendre res. Només tenien temps per veure a qui podien arrestar i pelar perque algun desgraciat els l'havia delatat. La majoria de bons operaris eren al front o morts. Tots aquells disbarats s'havien d'acabar. Prenien la justícia per la seva mà i no podia ser. Faltava un govern fort, una mà dura i disciplina.

Ja ho saps que ara tindries un tiet-avi? I que es deia Pau, com tu? Va morir al front d'Aragó, trinxat pel foc de morters. Això va sublevar al teu avi. M'ho va proposar i vaig estar d'acord. Ja en tenia prou. Prou mort i prou sang vessada.

- Què feieu? Pregunta, encara prou sorprès.

- Com que teniem bones eines i bones mans, ens encarregaven de tota la part del percutor. Si això no funciona, adéu fusell. Es podia arreglar però l'arma quedava inutilitzada per uns dies i amb la manca de bons materials, es trigava Déu i ajut per arreglar-la.

En Pau li costa d'assimilar tot allò. Ara enten moltes coses.

- És tard Ton. He de marxar cap a casa que tinc molts deures. Li dius a l'avi que he passat. Ja el vindré a veure demà o aniré a casa l'àvia. I que deixi el Pujol tranquil!

- Molt bé. Cuida't i no estudiis tant, que està molt blanc. Una bona revolcada et fa falta a tu. Per allà al sud van calentes, les noies. Segur que te les has de treure del damunt, les mosses! Segur que no ets marieta, no?

- Si, si,...molt bé. Au, adéu, fins una altra.

En Pau ja voldria treure's ni que fos una sola mossa del damunt. Bé, més aviat no se la treuria del damunt, més aviat li diria si es volia quedar indefinidament al damunt. Però ara aquest tema, a banda de recordar-li amargament que tenia un problema amb les noies arran del seu caràcter tímid, vergonyós i una mica massa introvertit, això si, un problema que anava resolent poc a poc des que s'havia fet adult feia uns mesos en una platja grega, no tenia cap importància al costat d'allò que li havia explicat el Ton.

En Pau va entendre de cop perque per Nadal els uns i per St. Esteve els altres. De sobte es van juntar totes les peces d'un trancaclosques les peces del qual ell mateix havia anat recollint durant tota la seva vida a base d'escoltar i de molta paciència. Un trancaclosques que havia romàs fet peces, totes ben repartides pels calaixos de la memòria i del qual no sabia ni tan sols que era un trancaclosques. Aquella forma de celebrar les festes era com era i punt. Ara bé, amb aquesta revelació, la tradició familiar va passar de sobte a tenir un motiu, forjat en el temps i en el passat però ben viu i ancorat en el present.

El danès

Una nit estelada de maig, una colla de noies coneixen una colla de nois. Ells són danesos i elles d'un petit país també, maltractat i acovardit. Tots, els uns i els altres, són molt lluny de casa seva i tots, els uns i els altres, estan contents per això. Només de veure-la, amb aquells ulls verd clar que llueixen enmig de la foscor del local, en Lars s'enamora d'ella. No diuen que hi ha amor a primer vista? Doncs aquest és un cas. Ara bé, si existeix un Déu de l'amor, resulta que és un bromista i només el toca a ell. Tot i que és un noi molt simpàtic i agradable, ella no se sent atreta per aquell nòrdic, alt com un sant pau i ros com els camps d'ordi del seu pare a l'estiu. L'endemà només serà un record agradable de la nit anterior i una anècdota a explicar quan torni del viatge de fi de curs.

Amb els anys potser ni se'n recordarà d'allò que va passar una nit de maig, molt lluny de casa.

Ella es diu Noemí. Els seus amics li diuen Noe.

En Pau va força abrigat per ser mitjans d'agost. Porta un anorac impermeable de color blau marí que es va comprar fa uns mesos en una botiga d'esports del poble. Li va agradar així que el va veure tot i el preu, que en aquell moment va considerar car. Podriem dir que se'n va enamorar. És curtet, tipus caçadora. No pisa i no deixa passar l'aire gràcies a uns tancaments especials de cremallera i velcros. No sap ben bé com funciona però així li ho van vendre i s'ho va creure. No té raons per malfiar-se'n. Hi ha comprat tota la vida i sempre li ha anat tot bé. Hi confia. Es pot abrigar fins a la barbata i té una caputxa molt xula, amb una mica de visera que no li permet que l'aigua de la pluja li caigui directament sobre la cara, sempre i quan plogui finament ja que si fa un bon aiguat no serveix per a res. El seu anorac nou només té un defecte i és que quan es puja la cremallera fins a la barbata per tapar-se el coll, el final de recorregut d'aquesta té un mal acabat en aquesta zona i els repunts, fets amb una mena de fil plastificat molt rígid, li punxen. Quan el va provar ja ho va notar però no va dir res. No en tenien cap altre i no volia quedar-se sense. Havia decidit comprar-lo i això faria. Aquell petit defecte no el faria desistir. Quantes coses a la seva vida tenien petits defectes i no deia res tampoc. Ja hi buscava solució. I així va ser. Ho soluciona amb un buff que li va regalar la seva mare per reis i que és tot de coloraines. Ens aquests moments agraeix la visera perquè està plovent. Li molesten les gotes d'aigua a les ulleres. No li deixen veure bé allò que té davant i no li agrada, ni l'aigua a les ulleres ni no veure que té al davant. Fa un xim-xim d'anar fent. Suficient com per quedar xop en cas d'estar-s'hi molta estona sota, cosa que ell no té previst de fer. Només uns quaranta-cinc minuts. És el temps que dura el viatge en ferry des d'on està sortint fins on vol arribar. I aquests ferrys llançadora acostumen a ser puntuals.

El dia és bastant gris, prou espés, lleugerament plujós i amb un aire tenyit de malenconia. Temps nòrdic. Acaba de passar uns quinze dies viatjant per Dinamarca. Un somni del Pau de feia molts i molts anys. Per fi ho ha fet realitat i ho ha estat amb la seva dona. Ara fan el darrer tram de viatge abans de tocar terra Alemanya i enfilan un llarg camí cap a casa seva. Els esperen força hores de conducció fins a la llar, una llar on en pocs mesos seran un de més. Ella està embarassada i parirà en pocs mesos. En Pau no recorda mai de quantes setmanes està prenyada la seva dona tot i que li ha dit una bona colla de vegades. Hi ha detalls que no els recorda per molt que s'hi esforci. No els reté. O potser s'amaguen pels racons de la memòria, esperant aparèixer en qualsevol moment, segurament el més inoportú. Ella no li recrimina perquè ja el coneix. En general no li recrimina mai gaire res. Han tingut una relació prou bona, afectuosa, tranquil·la, plena d'estimació i afecte. Ella l'estima des de fa molts i molts anys. Ell també s'ho pensava fins fa uns mesos quan van sorgir dubtes i ara, tot just fa uns minuts, ho acaba de veure clar. Déu n'hi do el temps que fa que es coneixen i es tenen confiança l'un a l'altre, prou com per tenir canalla. Plegats, ja saben que serà una nena però encara no saben que li posaran Ariadna i que els hi canviarà la vida. Això últim s'ho imaginin però encara no en són prou conscients tot i que van plens de dubtes i neguits. No ha estat això el motiu que ha posat posat a prova la continuïtat de la seva relació aquests darrers mesos. Hi té a veure però no n'ha estat el desencadenant. Ara bé, aquests dubtes ja formen part del passat.

Mentre cau la pluja sobre la visera d'en Pau, a coberta, està tranquil perquè així com el vaixell coneix la ruta que seguirà cap al port de destinació, amagat entre la boira pixanera, ell també te clara la ruta de la seva vida tot i que també està amagada entre boires. Serà aquesta la que seguirà i la que ha escollit després de donar-hi moltes voltes aquests darrers mesos. I n'està segur que és la millor.

Van comprar el bitllet per al ferry fa un parell de dies. Els vaixells surten cada hora i mitja però previsors van anar a comprar-lo. Ja que estaven per la zona, per que no fer-ho? Per si de cas.

-Només faltaria que ens quedéssim sense bitllet i no poguéssim passar a Alemanya. On dormiríem, al ras? Estàs embarassada, home! Tampoc sabem si hi ha allotjament a l'alberg per un dia suplementari. A més ens toca marxar cap a casa que dilluns he de ser a la feina. Quina merda tornar a casa! Es xulo tot això.

-Si, millor comprem-lo. Agafem-lo per primera hora, que així ens estalviarem les cues i serem al continent aviat. Li indica ella. Val a dir que ara estan en una illa, en ple Bàltic.

El Pau compra un bitllet per a dues persones i un cotxe a la guixeta corresponent. El primer ferry surt a 3/4 de 6 del matí. Encara hi ha places lliures. Els tocarà matinar divendres. Un danès eficient li arregla el bitllet en poca estona i li cobra, tot en un anglès excel·lent que a ell li costa de seguir. Li pregunta que fa un italià en un lloc com aquell. Ell contesta que no es italià, si no d'un petit país que no és ni oficial, ni reconegut ni pràcticament conegut que malda per sobreviure. Sense gaire optimisme, li diu el nom i tot. L'oficinista ros fa cara de no entendre gran cosa i el Pau, sense sorprendre's perquè ja hi està avesat, li explica que el seu país és una nació dins d'un estat més gran, que fins i tot tenen un parlament i que tenen una llengua pròpia. No li diu que el parlament fa el que pot per anar tirant i que la llengua està a la corda fluixa.

-Ets el primer que conec!. De vacances?

- Si, estic de vacances però s'han acabat i marxo divendres. Per això compro el bitllet.

- Doncs bona tornada a casa.

El Pau se'l mira resignat, com si volgués dir que si pogués es quedaria, que no estar molt segur de tornar a casa i encara menys de tot allò que s'esdevindrà en un futur no gaire llunyà, un futur que acabarà arribant, inexorable. Li voldria explicar tots els dubtes que li ronden pel cap, de si continuarà amb la seva dona però també que està segur, té el presentiment, que ho decidirà aviat. Abans de pujar al vaixell del qual ara compra el bitllet.

Recull els papers i torna cap al cotxe, que està aparcad en una placeta al davant de les oficines. Abans diu adéu al nòrdic. És aviat, són només les 8 del matí. Quan són de vacances es lleven aviat per aprofitar al màxim el dia i veure moltes coses i anar a molts llocs. El cotxe el té al davant, a uns 10 o 15 metres. L'han comprat fa poc. Un familiar. Necessitaran espai per quan vingui la nena. Ella ha sortit a estirar les cames una mica i romanceja per la placeta, tot mirant els diversos arbustos de la voreja. N'hi ha de totes les mides i amb flors de tots els colors. No està cuidat i ni falta que li fa. Es cuida tot sol. És una preciositat amb tota aquella ufanor. Des de la placeta estant i mirant cap a la dreta es veu el port des d'on marxaran cap a casa. No és gaire lluny, uns mil metres calcula. Es veuen una parell de grues, unes piles de contenidors, les vies del tren i una gran rampa que porta els vehicles cap a la boca d'entrada al ferry. Ara n'estan carregant un. Una munió de cotxes puja per la rampa. No hi ha desordre, ningú fa sonar el clàxon. La cua no para ni un moment. Tothom sembla que sap el que ha de fer i on estar. Fluidament van entrant cap al ventre de la bèstia. A ell no li agraden gaire les sorpreses i les presses. Prefereix tenir-ho tot apamat, conegut. Anar fent i no parar mai, com una formigueta. Pensa que és la forma de fer bé les coses.

El port no és gaire gran i té un aspecte una mica decadent, com deixat, com cansat. El trànsit en aquesta època és molt gran ja que és una via de pas important cap Escandinàvia però que darrerament ha perdut protagonisme i això es nota. De la placeta estant, les instal·lacions no li semblen gaire noves. Potser és el dia gris que fa avui, que ho entristeix tot. Pensa que és mediterrani i que necessita sol. Totes les vacances els ha fet sol i avui el dia s'ha llevat ben rúfol, com un presagi nòrdic que s'acaben les vacances, s'ha acabat el temps i toca decidir cap a on tirar, si l'estima i passarà la resta de la vida amb ella o en canvi decideix fer foc nou.

Observa atentament el tràfec per saber que haurà de fer divendres. S'ha de posar a la cua, sota el rètol que indica alemanya i té un dibuixet d'un ferry. Sobretot al carril dels turismes. N'hi ha un per camions exclusivament. Hi ha un semàfor de pas. Només haurà de seguir la cua i cap a dins quan es posi verd.

- No hi ha raons per patir! La Far ja m'anirà dient com fer-ho. Pensa per ell mateix. I reflexiona sobre com la Far l'ajuda en els moments de dubte, com els que ara té. La seva dona es diu Far. Val la pena estripar-ho tot per un no res? Que faria sense ella? Me'n sortiria, això segur però, vull sortir-me'n sense ella? Fer-ho sol és més avorrit. Si allarga una mica la mirada pot veure el continent al fons. És prou a prop com per veure la costa alemanya del bàltic, mig desdibuixada per quatre núvols baixos. Dos pensaments li llampagueixen de cop pel cap sense pràcticament temps per copçar-los. Què hi començarà allà? O què hi acabarà?

Enfoca més a prop i veu la seva dona, a qui ja se li veu bastant la panxeta. Està fent un pom de flors per guarnir una mica el cotxe per dins. Està guapa, pensa, tot i que el cul és una mica massa gros. Que en fa d'anys que es coneixen. Des de l'institut. Com a dona, era i és més atractiva la Far.

- Ja tinc els bitllets. Ja podem marxar. Li diu aixecant una mica la veu sense voler, mentre s'acosta a ella. Aquella placeta, apartada del tràfec portuari, està tant silenciosa que qualsevol to de veu sembla indecent, un ultratge a la tranquil·la i secreta vida de les plantes.

- Doncs som-hi! Mira quines floretes! Les posaré aquí sobre. Amb el dit senyala algun lloc poc concret de la part davantera del cotxe. No pregunta. Ja ho veurà quan hagin pujat al cotxe.

Arrenquen i marxen. Condueix ella. S'ha d'aprofitar el dia.

Pregunta a l'avi

Un dia de vacances d'estiu, en Pau és a la vinya amb l'avi. Sempre hi ha feina allà. S'acosta setembre i aviat haurà de marxar de nou a estudiar, ben

lluny d'aquell racó tranquil i serè. Li sap greu no poder-lo ajudar a collir el raïm.

- Avi, sé que va passar a la guerra entre tu i l'avi Tià. Més ben dit, sé que feia l'avi al taller i com això ha afectat l'opinió que en tens. Per això no us parleu mai. M'equivoco?

Es mira el seu nét. Pensa que s'ha fet gran i espavilat. Ningú de la família ha gosat preguntar mai aquell secret ocult. Tothom el mig endevina però ningú ha gosat mai ficar el nas enmig de la rivalitat d'aquells dos, ara, avis.

Ell sí que s'ha atrevit. Ho valora com un senyal de maduresa.

- I què en penses?

- Jo no sé que hauria fet en aquella situació. Potser hagués actuat igual que ell. Els sentiments i els dubtes han de ser molt grans en una situació tant al límit. Va perdre el seu germà, en aquella bogeria. No t'agradaria oblidar-ho tot, ras i curt?

- Fa anys et vaig preguntar com et deies. Ho recordes, oi que sí? Ni jo sóc tu ni tu ets jo. És el mateix cas. No el perdonaré mai. Morirem així.

En Pau no pregunta mai més sobre aquest tema. Ja no cal. Enten que els problemes, els malentesos, els odis, s'acaben enquistant al cor de les persones si s'hi estan massa temps. Creixen i es fan forts. És aleshores quan és impossible d'eliminar-los perquè ningú no és prou valent com per fer-ho, per enfrontar-s'hi. Enten que les disputes entre persones s'han de ventilar, airejar i resoldre de forma ràpida, quan encara s'hi és a temps. Si no ho fas, t'acaben amargant la pròpia existència, que ja és prou dura per si sola.

En Tià

En Pau té set anys i és un nen com qualsevol altre. Alegre, imaginatiu, amb ganes d'aprendre-ho tot de la vida i encara prou innocent. La realitat encara no ha tingut temps de colpejar-lo, de fer-lo despertar del món protegit en el que encara té la sort de viure.

El seu pare és fuster i la seva mare mestressa de casa. Els dos treballen de valent per poder anar tirant i permetre's alguna comoditat i algunes vacances a la platja. A l'escola li va bé, tant bé com li pot anar a un nen de set anys, allunyat de la pressió d'haver de formar-se per una suposada vida adulta i tenir un bon expedient acadèmic. Té amics, bona relació amb tothom, no es posa pràcticament mai en problemes, participa de les activitats organitzades de forma entusiasta i habitualment n'és qui les lidera, qui està al capdavant i qui empeny als companys. Se li veu predisposició de lideratge, segons el darrer informe escolar. Els seus pares n'estan orgullosos i els avis, ja ni us en parlo.

Tot i que a l'escola es distreu prou i s'ho passa bé, on prefereix estar és en companyia dels seus avis. Aquest però són com la nit i el dia, són caràcters ben diferents i prou antagonics. Anys més tard en Pau s'adonarà que no es poden ni veure, que hi ha un odi latent, que ells mateixos s'han encarregat d'amagar i soterrat però no perdonar, que els separa. Anys més tard en Pau entendreà perquè no es fan mai dinars de família plegats. A aquesta edat això no sembla importar a en Pau, que els estima igual. Si en Pau hagués estat adult, algun analista diria que és conformista o faltat de criteri o que no és capaç de prendre decisions i triar entre opcions de vida ben diferents. Potser algú més extrem diria que és un cagadubtes. La sort és que en Pau és un nen petit i els professors diuen que és tolerant i que sap escoltar i valorar als altres prou bé per la seva edat.

El seu avi patern, en Sebastià, és un prohoms de la vila. Conegut per tots i per tothom, forma part de totes les colles que organitzen alguna activitat al poble. Sardanes, teatre, concursos de poesia... Això sí, tot a través del sedaç de la parròquia. L'avi Sebastià ha viscut molt i ha anat arreu. Ha viatjat per mitja europa en una època que poca gent ho podia fer. En Pau s'escolta les històries del seu avi de forma reverencial, assegut sobre una pila de taulons plens de runa i pols, al taller i mentre fa temps per anar a l'escola. Quan va anar a Ginebra amb l'àvia, quan de jovenet va conèixer un tal Macià, quan ja més gran va ser membre de la comitiva que va rebre al Generalíssim a l'ajuntament, quan va fer el viatge de noces a port-vendres perquè allà hi tenim família, quan en Samitier li va fer proves per ser porter del barça i el van rebutjar perquè ja li faltava un tros de dit dit i a un porter professional no li podia faltar un tros de dit...la majoria de noms i llocs no li diran res al Pau fins més gran, molt anys més tard però a la seva edat, totes aquelles vivències, tots aquells personatges, tots aquells llocs que semblen tant llunyans i alhora tant màgics, tant fantàstics, tant exòtics, l'omplen de sensacions i de ganes de viure-les ell mateix.

Un dia en Pau es va avançar al seu avi. Habitualment esperava que fos aquest qui arrenqués la conversa i li

expliqués alguna anècdota. La que fos, totes li agadaven igual.

Un dia, en Pau pregunta al seu avi

- Avi, tu vas anar a la mateixa guerra que l'avi Esteve?

- Si. Respon breument. L'avi Sebastià està sorprès. Poc s'ho esperava allò. En Pau no es dóna compte però a l'avi li salten les alarmes.

- Què hi feies tu a la guerra? Vas matar algú?

- No vaig anar al front. Em vaig quedar aquí, amb la teva àvia. El taller el van incautar i en lloc de fer mobles, com que teniem eines, bona maquinària i erem bons treballadors, feiem peces per a fusells i canons que després els muntaven en una fàbrica i els portaven al front.

- I allà servien per matar gent, avi?

- Doncs segurament sí, Pau.

- Si no haguéssis fet aquelles peces, avi, no hi hauria hagut guerra? No hauria mort ningú?

- Les hauria fet algú altre. La guerra hi hagués sigut igualment. No hi havia sortida a aquella situació. Si ens haguéssim negat a fer-ho, potser m'haurien posat a la presó o pitjor encara. I què hauria sigut de la teva àvia? Sort n'hi havia que treballava, jo. Portava un jornal, tot i que força migrat.

- Avi, aquí al poble ploviem bombes del cel?

- Una vegada sí que en van caure i van matar molta gent. Una mica més amunt, aquí al roure, va caure una bomba que per sort no va explotar però va fer caure un tros del balcó. Per sota passava un dels germans Luchetti, que no havia tingut temps d'amagar-se. Havien marxat de la ciutat per por dels bombardejos. Ja veus tu com és la vida. La barana del balcó li va tallar el braç en sec. Déu del cel, com cridava aquell home. Va ser esfereïdor. Erem aquí al taller, amagats, esperant que ens caigués la casa al damunt en qualsevol moment. Encara sembla que ho escolti. Es va morir desagnat, no es va poder-hi fer res. Ningú gosava sortir a ajudar-lo per por de més bombes. Les explosions ens havien aterrit. Va morir tot sol, llençat al mig del carrer, com un gos. Tampoc s'hauria pogut fer-hi res amb una ferida com aquella però almenys no hagués mort tot sol. Algú l'hauria consolat amb paraules amables, un tranquil que tot s'arreglarà, un aviat vindran de l'hospital, que està aquí mateix, potser algun petó al front hi tot, hagués rebut, quan les paraules ja costen massa de sortir, quan estas a punt de rebentar a plorar perquè comprens que l'home que tens davant és més d'allà que d'aquí. Fill, ha de ser terrible morir tot sol i tenir prou lucidesa com per saber-ho.

L'avi calla una estona, gens normal en ell, xerrameco com és. Sembla que els records li estiguin castigant la llengua.

- Pau, ets massa petit per aquestes coses. Li diu de cop i volta. - La guerra és per a la gent gran i és horrible. Oblida-ho, sisplau.

- Tu la vas perdre, avi? La guerra, vull dir.

L'avi s'ho rumia una estona abans de contestar. Està decidint les paraules més adequades i menys perilloses possibles. Allò és una novetat per en Pau. No acostuma a mesurar les seves paraules. Li surten com un torrent de la boca.

- Diguem que la vaig ajudar a guanyar. I deixem-ho estar Pau. He de fregar aquest marc i tinc molta feina. No hauries de ser a l'escola, ja? Faràs tard!

El to de l'avi és torna fort. Indica clarament al Pau que per aquell camí no cal tornar-hi, no cal passar-hi perquè està enfangat. S'hi podrien enganxar plegats.

L'avi agafa el paper de vidre i es posa a fregar ben fort un marc de porta. Té la mirada fixada en el bastiment. Està concentrat, com si en Pau no fos allà.

En Pau mira el rellotge que hi ha al fons del taller. Fa uns mesos que sap llegir-lo. Quan l'agulla arriba a un cert punt, li toca marxar. Encara no hi ha arribat però li falta poc. Alguna cosa li diu que millor que toqui el dos. Com si l'avi preferís estar sol. Agafa la motxilla i li fa un petó a la galta. L'avi continua absent. Quan surt tanca la porta. A través dels vidres plens de pols arrencada amb molt d'esforç a la fusta, veu el seu avi, d'esquena. El braç continua endavant i endarrera, incansable, arrencant capes a la fusta, pulint-la per deixar-la a punt per al barnís. Li fa la sensació que el cos de l'avi tremola, com ell quan es pela els genolls al pati i plora de dolor.

El taller, situat al bell mig del poble, sota el campanar de l'església de Sant Esteve, és un veritable centre de reunió. Tothom que passa davant, ja sigui passeig amunt o bé passeig avall, s'hi para i es queda xerrar una estona. Alguns cinc minuts i altres més. Allà es parla una mica de tot. És una mena de confessoria laic. Els que reneguen del govern, els que expliquen les seves misèries i els que expliquen les seves glòries, els que només busquen cinc minuts de conversa lleugera, els que aprofiten per posar-se a recer de quatre gotes inoportunes i han de marxar corrent perquè s'ha fet tard de tant xerrar, els que volen que els hi fagin una taula nova per al menjador i acaben parlant del viatge a París. En Pau els escolta a tots, absort, callat, sense gosar trencar l'atmosfera d'aquelles converses. Mentre escolta, intenta fer-se l'homenet davant de tota aquella colla de personatges, com dient que ell, tot i petit, també té un lloc en aquell taller, que també és capaç de grans gestes i si el deixessin les podria explicar també. S'entesta en passar el ribot per un retalló de fusta que el seu pare li ha collat ben fort al banc amb un cargol. Amb la garlopa encara no s'hi atreveix. Aquell estri tant gros el té meravellat. El seu pare el fa anar amunt i avall com si fos d'aire i en canvi ell, en prou feines el pot aixecar amb les dues mans. I quan d'un tauló en surt una cadira? Pensa que dins d'aquell taller hi ha les persones més llestes del món. Ell ho ha vist fer moltes vegades. Cada dia, després de dinar, va amb el seu pare a buscar a l'avi

i plegats, una cop fet el petó de rigor a l'àvia, amb la furgoneta, van al taller on ell espera que sigui l'hora de tornar a l'escola, una escola que està a pocs metres del taller i on ja va tot sol, que té set anys i ja és gran. Un dia és un tauló, l'endemà són tota una colla de peces de diverses formes i mides posades sobre el banc, ben ordenades i numerades. El següent ja estan totes muntadetes, encolades entre elles i plenes d'uns estris que el seu pare li diu sergents i entremig dels quals s'entreveu ja la forma d'una cadira. L'endemà ha desaparegut i el divendres torna a aparèixer, lluent, fina, tota barnissada. Llesta per seure-hi. Li sembla fascinant. On ha anat aquella cadira? Haurà anat a Ginebra a veure aquell tal Macià? Podrà fer-ho ell mai tot això? El seu cervell infantil té un garbuix d'informació a vegades excessiu però que va fent pòsit. Pensa que el dia que pugui agafar la garlopa, podrà fer-ho, segur. Mentre, es conforma en agafar el ribot i anar treien encenalls de fusta.

La carta

La darrera carta que en Pau envia a la Far en tota la seva vida posa.

Far,

Jo també. Ens veiem a casa.

Pau

La Far s'ha hagut d'esperar quinze dies per rebre-la i l'ha rebuda a casa seva. Més ben dit ha arribat abans la carta a casa seva que no pas ella. En Pau, per seguretat, decideix enviar-la allà. I si l'envia a Girona i ella ja és fora? Millor no jugar a embolics shakespeareans. Així que la veu, amb aquell matasegells que tan bé coneix, sobre l'escriptori de la seva habitació, que ha estat buida durant tots aquest anys que ha estudiat fora, sap que allà dins hi ha escrit el seu destí. Tant pot ser la confirmació d'allò que fa anys que persegueix com caure en una decepció de la que no sap si en sabia sortir. Espera la resposta des del segon posterior a que la deixés caure pel forat de la bústia. Perquè no havia enviat un mail? Allò de fer-ho com cent anys enrera era l'òstia quan volies treure't de sobre el dubte i el neguit de forma ràpida. S'havia de fer cada cosa per un home! Buff! Quan l'acaba de llegir la Far també descansa. Ja feia anys que havia començat aquell ball i ara acabava i ho feia bé. En Pau era seu, com havia desitjat. I sobretot, no era d'ella. Està plena de satisfacció.

Salt de llargada

En Pau fa 3r. de BUP. Té disset anys recents i avui toca classe de gimnàstica a la pista coberta de 11:30 a 13:00. Després classe de matemàtiques fins a les 14:30 i cap a casa. Dinar i deures tota la tarda. Abans ha fet català i física. Ja té ganes de la classe de matemàtiques. S'està acabant el curs.

Avui no surten a corre a la pista exterior o a jugar a bàsquet. Millor, pensa. Físicament s'ha fet un noi més alt que baix i no és ni gras ni prim. Té poca ossada. Porta ulleres des dels tretze o catorze anys, quan en una revisió a l'escola li van detectar miopia. Les lents de contacte li fan angunia.

Al Pau no li agraden gaire els esports col·lectius, no es prou bo. No sap jugar a futbol perquè es fa un embolic amb la pilota als peus i no sap a qui passar-la. Quan veu que el contrari s'acosta a tota velocitat per prendre-li es posa nerviós i l'acaba perdent. Prefereix no jugar-hi i mirar-s'ho d'un tros lluny o fer de porter, que com que té prou reflexes, no hi juga malament del tot. El bàsquet li va millor perquè té un bon tir. Sap calcular bé les distàncies i té un moviment de canell acceptable. Seria un aler prou bo tot i que s'entesten en fer-lo jugar de pivot. -Ets dels alts i fas falta, li diu el professor de gimnàstica. - Com a pivot també pots tirar a cistella. No només has d'agafar rebots.

En Pau obeeix i fa de pivot tant bé com sap. S'hi esforça però no és la seva posició preferida. Podria fer-ho millor, pensa.

Els esports individuals li agraden més. Només depen d'ell per fer-ho bé. Té força resistència alhora de fer curses, té molta velocitat punta i en salt de llargada és molt bo.

Avui toca salt de llargada però estàtic. Aquest també li agrada molt.

La pista és a l'interior de l'edifici de l'institut. Una de les quatre parets és un gran finestral que permet l'entrada de llum i dona a un bosquet interior del propi recinte de l'institut, ple de pins. Una mica més enllà, s'alcen els primers contraforts de la serralada. Es veu Santa Margarida, coll de Carpis... També es veu la vinya de l'avi. Els ceps, petitons com es veuen, tots ben arrengradets, li recorden a ells mateixos quan fan la taula d'exercicis d'escalfament. Els fan posar en diverses files, ben rectes i au, vinga a tocar-se les puntes dels dits dels peus amb les puntes dels dits de les mans i sense flexionar les cames. En Pau és poc flexible i li costa fer-ho. El gran cirerer de la vinya vigila que cap cep surti de la fila.

- Uf, que bé que estaria ara allà dalt i no fent aquesta merda d'estiraments! - remuga en Pau.

El Lopez, un dels seus millors amics, li recorda la festa del divendres. Encara és menys elàstic i en prou feines es toca els genolls. A banda que tampoc hi posa molt interès. La faran allà mateix, a la pista i el director l'ha autoritzada. Com sempre, amagaran l'alcohol el dia abans a les cisternes dels lavabos dels vestuaris.

-No sé com el professors són tant rucs que no es donen compte! Si ells deuriem fer igual de joves! Jo crec que passen i els importa un rave que ens entropem. Ho deuen saber, segur. Mentre diu això li va mirant el cul a l'Eva, que la té davant. Té un cul deliciós, rodonet, fort. - Mare meva, això no es pot aguantar!

- Que els donguin! Serà l'òstia! Ja veuràs, ja. Li tiro els trastos, ja està decidit.

En Pau de moment està més interessat en l'hora de matemàtiques que encara costarà d'arribar i suar. Abans ha de saltar.

El gran finestral queda a l'esquerra. Davant hi ha unes espatlleres de fusta, enganxades a la paret amb multitud de tacs del vuit, en prou quantitat i prou grans com per distribuir forces i aguantar la tracció dels exercicis. Es de fusta de pi de no gaire qualitat i barnissada amb poliuretà de dos components. Comença estar una mica gastada una nova mà de barnís no li aniria malament. - L'avi estaria content, pensa.

Davant de les espatlleres i pintada al terra hi ha una línia recta, de color groc llampant, amb tot de números al lateral. Una línia més curta i perpendicular a la principal n'indica el començament. 20 cm, 40, cm i creixent fins als 240 cm. A partir d'allà s'acaba la línia, però una mica més enllà, uns 80 cm. calcula en Pau, una paraula màgica on no creu que hi arribi mai. OLÍMPICS!

La seva fita són els 240 on encara mai ha arribat. La darrera vegada es va quedar una mica més enllà dels 200. Ja han passat 3 setmanes i hauria d'haver millorat.

Tots seuen a terra, davant seu tenen la línia i un a un s'aixequen i salten. En Pau no li agrada aquest moment ja que se sent observat pels seus companys. Continua tenint una bona colla d'amics, continua sent apreciat per la majoria de companys però és qualsevol cosa menys un líder. I no és així per voluntat pròpia. No faria fàstics a ser el rei de la festa però no s'hi atreueix. És massa tímid. Quan se sent observat, un nosequè l'ofega, l'atenalla, li minva el rendiment. No sap comportar-se en aquestes situacions i pensa que fa el ridícul. És una mica tartamut. No sap ben bé quin és el culpable del seu tarannà esquerp, tímid i desapercebut. L'ou o la gallina? Sigui com sigui li manca seguretat en ell mateix pel que fa a les relacions personals. No sap tractar amb desconeguts i encara menys amb noies. L'únic que està segur és que si pogués, enviaria ben lluny aquella tímidesa ofegadora. Però no pot. Hi ha de conviure i conformar-se en anar fent la viu-viu per l'institut, a l'ombra, en segona fila, sense destacar. Li agradaria participar del grup de teatre però no s'atreueix. Només plantejar-s'ho ja sua.

-No sé perquè espero l'hora de les matemàtiques. No servirà de res. Sóc un putxo tartamut de merda! Pensa, mentre davant seu van saltant els companys de classe.

Acadèmicament és prou brillant. Treu bones notes en pràcticament tot. S'ha decantat per la branca científicotècnica tot i que les lletres li anaven de meravella. La professora de literatura estava convençuda que triaria lletres. A tots els nois els agradava la professora. Beatriz Galan, es deia. Era baixeta però estava potent.

Tota corbes. I sabia fer-los la gara-gara. Les classes sempre plenes. Amb setze anyets i ben calents, qualsevol clucada d'ulls et posa.

Era tant bo en literatura que un dia, un molt bon amic amb qui anys més tard va perdre el contacte, li va dir, mig en broma mig seriosament, que els llibres es feien a partir dels comentaris de text que ell en feia. Eren més llargs els comentaris que el propi text de la novel·la.

Però ha triat ciències i ara li toca saltar. En Pau ja sap que en Rufau ha saltat 220. És l'únic que salta tant o més que ell. I és el líder de la classe, el més carismàtic i el més enrotllat. A sobre és guapot i més alt i gros.

-Qui el va fotre, aquest cabronàs, Pensa per ell mateix. - Ja m'ha cardat.

No li té mania, al contrari, es parlen i creu que és bon xaval però veu en ell tot allò que voldria ser i no pot o no gosa fer. Li recorda la seva feblesa, la seva debilitat, la seva crònica falta de confiança, li recorda que la timidesa l'acompanyarà tota la vida i l'impedirà fer tot allò que desitgi i que arran d'això no viurà plenament i sempre tindrà la recança de saber com haurien anar les coses si s'hagués atrevit a fer-ho, a preguntar, a parlar, a demanar-li si volia acompanyar-lo al cinema.

En Pau s'aixeca del terra. Està sentat a la darrera fila, amb el Marc i el Lopez. S'acosta cap a la línia de salt amb el cap cot. El cor li va a tota pastilla ja que sap que tota una colla d'ulls estan pendents d'ell. No gosa mirar a ningú. Creua una mirada amb l'Eva, amb qui de petit ell deia que era la seva nòvia i ara tenia un cul envejat per tots i totes. Que lluny que queda tot allò ara.

Posa els peus a la línia. Porta unes bambes que ha convençut a sa mare perquè li compri. Són blanques i el símbol és verd oliva, com les oliveres que veu a través del finestral, allà dalt, a la vinya, un lloc tranquil on posar-se a recer de les turbulències de l'adolescència. Es mira les seves bambes. Les puntes estan just sobre la ratlla de salt.

Pensa que són ben xules i segur que els altres també ho veuen. Guanya confiança. Sembla mentida com un detall tant insignificant pot guarir una mica l'amor propi. Una peça de roba de marca té més pes en el mercat de valors adolescent que tot d'excel·lents en diverses assignatures. És així.

En Pau flexiona les cames, tensa la musculatura. Els bessons estan punt. Davant dels ull hi veu OLÍMPICS! Salta i durant unes dècimes de segon vola per l'aire de la sala a la recerca d'una mica de glòria. Almenys que es parli de mi per haver saltat més que ningú. Aterra fregant els 220 però sense arribar-hi. Ha quedat segon i en Rufau continua estant per davant. Capcot torna a seure a la darrera fila.

- Molt bé, noi. Una mica més i surts per la finestra, li diu el Marc. - Jo, amb aquesta panxa que foto, no arribo ni a la meitat.

- No era cap competició. I a més he fet un salt superior al del darrer dia, que vaig fer 200 justets. El Rufau ha saltat igual que l'altre dia. Això vol dir que li vaig guanyant terreny i cada vegada m'hi acosto més. La propera vegada l'atrapo. Les coses poquet a poquet, que és quan surten bé.

En el fons sap que són excuses. L'únic lloc on podia haver atret l'atenció i el reconeixement i no ho ha aconseguit. Ha quedat en segon lloc i això no li val per a res. No s'enfada perquè ja està acostumat tot i que li pica l'orgull. Té sensació de derrota però no és una derrota agre i dolorosa. Té un punt de conformisme, d'acceptació de la seva forma de ser i de les seves debilitats.

Dutxa i cap a matemàtiques.

-Potser avui sí que m'anirà bé amb ella. Com a mínim que hi pugui seure a prop o al costat, que ja seria massa. Sisplau, sisplau, va dient, com invocant a un Déu amb el que no creu però per si de cas hi és, que li doni un cop de mà.

Cartagena

- Què et semblaria si marxés a Cartagena a estudiar, avi? Li diu en Pau a en Tià.
- Perque tant lluny, noi?
- És l'únic lloc on fan ciències del mar. És la carrera que vull fer. Ja fa força que hi dono voltes però s'acaba el temps per la preinscripció i no ho tinc clar, encara.
- Doncs afaga la maleta i ves-hi. Si és el teu somni, persegueix-lo. A més, t'anirà bé veure món. Et desenganxaràs de les faldilles de la mare. T'ajudarà a fer-te gran. Si ho necessites, jo et recolçaré davant dels teus pares. Fins i tot et podriem venir a veure amb l'àvia. Agafem el tren i ens estem uns quants dies en algun hotelet de per allà. Podriem aprofitar per veure la Manga, que fa anys que no hi anem. Recordo una vegada que...L'avi comença un relat dels seus.
- En Pau ha rebut la resposta que esperava. Es coneix el seu avi. També es coneix l'altra i aquest ja li fa més por perque també es pensa que té força clar quina serà la resposta. No necessita cap recolçament davant dels pares ja que ja li han donat el seu vistiplau. Si vol anar-hi, que hi vagi. Que ho decideixi ell mateix. En Pau no busca suport, busca una guia i els seus avis sempre ho han estat, tot i que sovint contraposades.
- Pocs dies més tard, al celler. En Pau hi ha anat a buscar al seu avi. Està segur de marxar però necessita una darrera confirmació que l'empenyi. Potser l'Esteve serà una paret més que una palanca d'impulsió però necessita parlar-hi, dir-li-ho.
- Hola avi. Com va tot? Preparant les botes, ja? Cremaràs llucet? En Pau divaga bastant perque no sap com començar.
- Hola noi. Em sembla que necessites alguna cosa, no? Li pregunta l'avi, que ja sap que vol.
- En Pau s'ho rumia una estona abans de dir res. També ell ha après a mesurar les paraules i ser concís. Com menys paraules, menys entrebancs de parla.
- Vull fer-ho, avi.
- Perque m'ho preguntes? Ja has pres la decisió.
- Avi, m'has ensenyat a estimar aquesta terra i em sap greu marxar. Em falta seguretat fora d'ella.
- Com et dius, fill. Recorda-m'ho.
- Home avi, Pau! A que ve això ara?
- Tu no ets jo. Tu tens la teva pròpia forma de ser i pensar. Encara has de viure la teva vida i no has de fer-ho a través de la meva. Cadascú es fa el seu camí. No t'has d'emmirallar en el d'un altre. Ves-te'n, Pau, si això és el que vols i desitjes. Aquesta terra serà aquí quan tornis. T'esperarà. A més, em sembla que et convindrà marxar una temporada. Has d'oblidar i que el cor et deixi de cremar, m'equivoco?
- No avi. Em pesa massa ara per ara. Em convé deixar apagar la brasa.
- Bon viatge, Pau. Apren a ser tu mateix. Ja t'has fet home i ara et toca aprendre a ser-ho. Busca't.

Naixement

La futura filla d'en Pau i la far ja en té prou d'estar tot el dia navegant en líquid amniòtic i avisa que vol sortir. La Far és al supermercat, comprant. Comença a notar les rítmiques contraccions que adverteixen que el part és a prop. En Pau és a la feina.

La Far truca al Pau i li diu que està de part i que haurien d'anar passant.

-Molt bé. Ara vinc a buscar-te. Sobretot no perdem la calma. Li penja el telèfon.

Va de pet cap al supermercat on troba a la Far carregant el cotxe, tan tranquil·la, com si no passés res. Ell no treballa lluny d'allà i va a peu, amb pas ràpid.

- Et trobes bé? No et possis nerviosa perquè no ha de passar res. Anirem a casa a buscar els trastos a casa i cap a l'hospital. Tranquil·la que ho tenim superat això. No carreguis més pesos, ja ho faig jo. Puja al cotxe! En Pau sap que ha arribat el dia i el moment. D'uns pocs mesos ençà ja no té por del que s'esdevindrà. Només té el neguit que significa allò desconegut i la gran responsabilitat que se li acosta. S'estima la seva dona i sap que se n'aniran sortint.

La Far se'l mira sense fer-li excessiu cas. Ella sí que no està gens nerviosa tot i que és ella la que ha de parir i sap quin pa s'hi dona. El deixa fer per no posar-lo encara més nerviós. Ja ho està prou.

S'havia d'actuar ràpid i de forma eficient. Res de xerrameca. Cap a casa, recollir i marxar. Havia d'anar tot sobre rodes. Havien d'arribar abans que comencessin les cues de cada tarda a l'autopista. L'Hospital era una mica lluny. El perfeccionisme de la Far posat en pràctica. Feia uns setmanes que ja ho tenia tot a punt. Les diverses mudes del nadó, la roba d'ells i les mantetes per tapar-la. També la llista de totes les persones a qui han de trucar. Li dona al Pau, que se la mira incrèdul. Hi ha com a mínim tres mil persones allà. A la N hi veu : Noemí. No s'ho acaba de creure. Pensa que ja ho preguntarà més tard, quan s'hagi acabat tota la parimenta. Allò és una novetat interessant i enigmàtica.

Arribada a l'hospital, sala d'espera, ingrés, epidural, sala de part i poc després de mitjanit ja ha arribat al món. Gairebé tres quilos i gairebé cinquanta-dos centímetres. El nom ja l'havien decidit unes setmanes abans, plegats. Ariadna. Tot bé i la nena en perfecte estat. El metge els dona l'enhorabona.

- Ariadna. Bon nom, diu el metge. Si mai teniu problemes d'orientació ella us els resoldrà, i fa mitja rialla, satisfet amb el seva pensada mitològica. Va fer una optativa d'això quan era batxiller. Una pèrdua de temps però que quedava bé, li donava un cert toc intel·lectual, pensava. Li anava prou bé amb algun infermer.

Un cop a l'habitació i una vegada la infermera els ha comentat que han de descansar i que en un parell d'hores tornarà per comprobar l'estat de la Far, en Pau s'estira al llit que li han preparat i s'adorm d'immediat. La Far no dormirà gaire i no per falta de ganes, però ell no ho pot evitar. Massa mesos de dubtes, de pors, de nervis i angoixes li passen factura. Ara ja està dat i beneït i el cos d'en Pau cau derrotat en un son profund però reparador, plàcid.

Què li passa a en Pau? Fins fa pocs mesos enrera va estar a punt de passar pàgina i deixar la seva dona per perseguir un fantasma del passat, un somni d'adolescència perduda. L'Ariadna estava en camí. Quan menys s'ho esperava, un pecat de joventut, comès per la seva dona, li va explotar a la cara i li va fer replantejar-se el seu futur i si el vaixell on anava feia la ruta adequada, la que desitjava de debò. Li van sorgir tots els dubtes, somnis i desitjos que anys abans havia tingut i que per despit, havia intentat eliminar del seu cap. Però aquests no van marxar i es van quedar amagats, latents, colgats per la sorra de la platja, per l'aigua del mar, esperant el moment idoni per sortir i fer mal. I en van fer molt de mal, al cor sobretot. Però també van ser reparadors i van permetre fer net a la vida d'en Pau, endreçar-li els calaixos i passar-hi el drap.

Fem una mica d'història per entendre millor tot això. Durant anys i per fer-se el dur havia fet veure que no suportava la canalla. Hi ha una anècdota que recorda la Far d'una vegada que van anar a ciutat i que era de les primeres sortides que feien plegats, com a parella. Per un carrer del barri gòtic, més o menys a l'alçada de la plaça reial, hi havia un nen d'uns tres o quatre anys pel carrer. Aparement anava sol ja que no havia ningú més llevat d'ells dos, ni adult ni infant. En Pau, només de veure'l, va començar a córrer cap a ell i va fer com si li dongués una puntada de peu al cap, com si fos una pilota de futbol que s'hagués de xutar ben fort cap a la porteria contrària. La Far es va mig esgarrifar en veure-ho i li ho va recriminar al Pau. A la Far li agradava molt la canalla.

- Què fas? És un nen petit. Si t'equivoques i li fas mal?

- Què passa? Si és un nen petit. No passa res.

- No ho fagis més, sisplau. No m'agrada. El to de la Far era autoritari. Aquells ulls foscos van glaçar al Pau. Eren durs.

I aquí es va acabar la primera topada entre en Pau i la Far.

En realitat en Pau no tenia cap opinió de la canalla. Ni li agradaven ni li desagradaven. No hi havia pensat mai i molt menys de tenir-ne un ell. Encara no havia sucuat mai, només faltava pensar en tenir-los. El contacte d'en Pau amb els menuts era nul. No tenia cosins petits, ni germans petits ni ningú conegut amb canalla. Més haviat el posaven nerviós aquelles coses petites que no parlaven, no feien res. No sabia com encarar-los, què esperar-ne d'ells, què dir-los. Li provocaven inseguretat, més ben dit, posaven en evidència la seva inseguretat davant d'allò nou, desconegut, allunyat de la seguretat de la quotidianitat. I això li feia vergonya, no volia que fos reconegut i ho amagava sota un tel de prepotència, de violència i de menyspreu.

Quan els seus amics van començar a tenir canalla, en Pau va deixar de comportar-se d'aquesta forma tant estúpida. Al principi no sabia com posar-s'hi davant d'un petit, què dir-li. Es limitava a tocar-li el nassarró amb la punta del dit gros i dir que era molt bonic.

- Hola, hola!! bitxo, bitxo!!

Ja casat de feia anys amb la Far van decidir tenir un nen. Més que decidir-ho, es va deixar portar. Hi ha fets que

a la vida venen tots sols. La vida passa per unes etapes, per unes fases i ara tocava tenir canalla. Això creia en Pau. Era motiu suficient per tenir-ne però en el fons no tenia gens clar què significava tot allò, a què havia de renunciar i si estava disposat realment a renunciar-hi. Davant del dubte preferia no pensar-hi, tirar pel dret i ja buscava alguna solució o s'hi adaptaria, com sempre havia fet.

I és que fins aleshores res l'havia lligat a la Far a banda d'un paper i d'una colla d'experiències viscudes conjuntament. Res al que no s'hi pugui passar pàgina de forma prou ràpida si se'n tenen ganes. Un nen ho canviava tot. Creava un lligam molt més complexe i impossible de trencar. Un nen generava obligacions desconegudes.

Fins aleshores mai havia pensat en trencar amb la Far, o deixar-la o separar-se ni cap d'aquestes coses. Era prou feliç com estava i com li anaven les coses. Tampoc no s'havia plantejat mai si era tot el feliç que podia arribar a ser o si estava amb la persona amb qui realment volia estar. És difícil saber si estimes de veritat una persona o estàs amb ella per no estar sol. L'ésser humà és gregari. L'estimava realment o era l'única que havia trobat? L'havia trobat ell a ella o ella a ell? Estava amb ella per la seva incapacitat de trobar res millor, per ser incapaç de relacionar-se amb els demés i encara menys amb noies? Des d'aquella nit a la platja, ja feia molts anys, havia guanyat molt en autoestima i en capacitat de relació però la timidesa es porta sempre dintre. Hi convius com pots. Hi hauria voltant per aquest mons de deu una noia millor que la Far? Qui dia passa any empeny i ell anava fent.

Això fins que es va assabentar que la seva dona, molts anys abans de casar-se, molts anys abans fins i tot de sortir com a a parella, en una nit estelada i clara com mai més l'havia tornada a veure, a consciència, li havia dit una mentida que l'havia deixat tremolant una estona i li havia fet enterrar, de cop, rabiós, el desig pel que fins aleshores era el seu amor d'adolescència. I aquesta descoberta terrible, li va fer sorgir de cop tots els neguits guardats i amagats durant tant de temps.

M'estimo la Far? Es preguntava en Pau el dia que van iniciar el seu darrer viatge de vacances com a parella. Aquell dia van sortir de casa sobre les 2 de la matinada i van posar rumb al nord. La Far es va adormir passada La Jonquera. Mentre baixaven el coll de Panissars tota la plana del Rosselló s'estenia davant seu. A les quatre del matí, la plana estava preciosa, silenciosa, adormida i tota esquitxada de punts de llum; Thuir, Perpinyà, Elna... No hi havia trànsit i l'aire era fresquet i humit. Al CD, Alexander the great. Si tenia una filla li posaria Elna, li agradava. Havien anat amb la Far feia un parell d'anys i els va semblar una població molt xula, sobretot una botiga que feien peces de vidre increïbles. Al final no n'havien comprada cap. També la catedral de Santa Eulàlia. Els dos eren de pocs monuments. Els agradaven més els paisatges i les sensacions que desperten. Eren d'espais oberts. Sentir el sol, el vent, la neu. Amb això també coincidien.

De cop li va venir al cap que ja tenia una filla i que estava allà dins, a la panxa in crescendo de la seva dona, que roncava a la seva dreta.

Se li va fer un nus a la gola. Allò era la realitat i aquesta ja tenia un possible nom, Elna. La feia humana de cop i volta. Un dia, dues setmanes, tres mesos, quatre anys i ves sumant. La fletxa del temps és positiva i va molt ràpid si no pares un moment a rumiar una mica sobre el sentit de la pròpia existència i la direcció que es vol prendre En Pau no ho havia fet fins feia poques setmanes. Sortim, follem (visca!!), ens casem i tenim un fill. Ho havia anat fent tot de forma mecànica, sense pensar-hi a fons i seriosament, sobre si allò era realment la seva voluntat o simplement es deixava portar pels esdeveniments, per la voluntat dels demés. I ara havia de sumar-hi aquella descoberta, que li havia reviscut la follia adolescent. Ja era tard, no es podia fer enrera si és que realment es volia fer enrera? Volia una filla? Volia la Far? Volia anar a la Dinamarca del collons, que està lluny de nassos? Volia anar-se a la vinya de l'avi i quedar-s'hi per sempre més, tranquil i lluny dels problemes que de cop l'assetjaven?

Va copçar que realment no havia tingut el valor suficient per preguntar-s'ho i buscar la resposta.

I enmig d'aquests neguits, el cotxe nou d'en Pau i la Far va continuar cap al nord, cap a Narbona, Lió, Metz, Frankfurt, Hamburg i tota una corrua de ciutats que al final els portarien al destí de vacances. I es va fer de dia i es va tornar a fer de nit i la Far es va despertar i es va tornar a adormir. I ara conduïa ella i ara ell. I ara parlava ell i ara la Far i ara parlaven tots dos alhora. I en Pau cap al nord, sense saber gaire bé si era ell qui conduïa el cotxe o era el cotxe qui el conduïa a ell cap al seu destí. Però una cosa havia canviat, per primera vegada i a mesura que s'anava empassant quilòmetres en Pau era més i més conscient d'ell mateix i que havia de prendre el rumb de la seva vida. L'embolic era gran perquè no sabia com fer-ho, per on agafar-ho, per on començar ni què havia de plantejar-se. Només presentia que alguna cosa estava a punt de canviar a la seva vida i que aquesta vegada seria ell qui la decidiria. Presentia que abans de tornar a casa, en tindria la resposta. Aquelles vacances l'ajudarien a prendre una decisió.

Vacances d'estiu. S'ha acabat el tercer curs de ciències del mar i en Pau és a casa. Ajuda al taller com pot, fent feines de poca volada; frega, recull runa i l'ensaca, amaga puntes amb el XXXX i després les tapa amb pastes colorejades amb nogalina perquè tinguin el mateix to que la fusta i no es noti quan es barnissi. Ha enfilat un camí diferent i no serà Fuster. Mai sabrà fer una cadira tot i que ja pot aixecar la garlopa. Una mica de tristesa si que té. L'anyorança dels desitjos d'infantesa.

Un dia, sembla ser que dimecres, per la tarda, es troba amb una vella amiga. És la Far.

- Hola Pau! Si que vas carregat? El Pau porta el cabàs d'eines. Era en una obra propera i torna al taller.

- Ostres, quina sorpresa! Té la intenció de donar-li un parell de petons però desisteix, insegur.

- Feia temps ara! Tres anys.

- Si, ja veus com passa de ràpid. Tot bé per Girona?

- Ja acabo. L'any que ve és l'últim. Tu també?

- Sí

- I després? T'hi quedaràs o tornaràs? T'hi lliga alguna cosa? Alguna amigueta, potser? La Far té les preguntes apreses de memòria. Les deixa anar una rera una altra.

En Pau es posa vermell.

- No ho sé. Primer acabar el que faig i després ja ens ho rumiarem. I no, no em lliga res. Ho he de reconèixer. En tema femení sóc un desastre. Al Pau no li costa reconèixer davant de la Far les seves debilitats. S'hi troba a gust amb ella, que mai l'ha jutjat.

- Jo em sembla que tornaré. M'agrada ser a casa meva. Trobo a faltar quan no hi sóc.

A ell li agrada aquella resposta.

- Què et sembla si em convides a una aigua mineral? Li diu la Far, cent per cent segura de les seves paraules.

- Home, ara vaig una mica brut, estic ple de pols. No et posaré en evidència davant de ningú? Li diu amb mig per riure.

La Far el mira fixament amb els seus ulls. Els té foscos com la nit. Aquests ulls impressionen al Pau. És molt difícil amagar res a uns ulls així. Li estan dient al Pau "nano, o em convides a alguna cosa o et menges el cabàs tot sencer, amb eines i tot".

S'ho van passar bé la resta d'aquell estiu i els va saber greu separar-se per tornar a les obligacions universitàries. Estava naixent un amor. Van acordar d'anar-se escrivint per explicar-se com els anava tot. No volien perdre el contacte una altra vegada.

Metamorfosi

Li direcció de l'institut ha aconseguit una beca per al viatge de final de curs. S'han empescat que si van a Grècia podran fer-ho passar per un viatge d'estudis, de coneixement de la cultura grega clàssica, la seva influència per tota la mediterrània i lligar-ho amb la petja deixada al nostre país, en forma de runam, toponímia i lèxic. Aniran, per primera vegada, junts els que fan 3r. de BUP i els que fan COU. En Pau és dels grans. Ja té divuit anys. Els Professors es creuen el projecte i ja han programat una sèrie de visites : Atenes, Delfos, Olímpia...Els

alumnes només veuen que seran fora de casa més d'una setmana i lluny, molt lluny. Festa, festa i més festa.

La presentació del

projecte es fa a la sala d'actes, es comenta que val una quantitat de diners ja que el departament d'educació no financia el 100 % i es demana a tothom que confirmi abans de divendres si aniran o no.

Al final pràcticament tothom s'hi apunta. Ella també.

Mes de maig. Tots contents d'agafar l'avió i guillar cap a Grècia.

La fortuna ha somrigut al Pau. No tots caben a l'avió. Sobren 9. És estrany però és així. Uns sortiran d'un altre aeroport d'un altra ciutat del país veí (segons opinions) on s'hi hauran de desplaçar en tren. Sortiran el dia abans, dormiran al tren i agafaran l'avió a mitja tarda. Es trobaran de nou a l'aeroport d'Atenes. En Pau s'hi apunta sense pensar-s'ho. Després s'entera que ella també ho ha fet. No s'ho pot creure. Allò és massa. Anirà tota l'estona amb ella, al tren, seran poquets i per tant hi podrà parlar, estar-hi a prop, mirar-la sense por que es pensi que la mira perquè per parlar un ha de mirar. Si mires i no hi parles llavors l'altre, el mirat, es pensa que la mires perquè t'agrada o perquè ets un malalt calent. En Pau si que ho és un malalt calent, com la majoria d'amics seus, i també li agrada però no vol que ho sàpiga, més ben dit, té por de la reacció d'ella si ho sap i per això no la mira o la mira poquet. Ara la mirarà amb una excusa. Això no vol dir que no hi vulgui parlar, al contrari, està boig per parlar-hi. El problema també és que no sabrà què dir-li. Estarà nerviós i s'embolicarà, li sortirà el tartamudeig i ja hi serem. Haurà fracassat de nou. Tot això tant embolicat i complicat és el que passa pel cervell adolescent d'en Pau quan es tracta de la Noemí. Es un garbuix.

- Tant de bo no la cagui. Sentencia.

I la veritat és que no la caga gaire. Sí que de tant en tant s'entrebanca però es torna a aixecar. L'han ben ensenyat. En resum, si abans de pujar al tren n'estava boig per ella, quan baixa de l'avió n'està...bé, no hi ha paraules per descriure-ho. Amb mirar-li la cara n'hi ha prou.

Durant l'estada a Grècia el contacte és molt més reduït. En Pau tampoc s'atreveix a anar més enllà, no s'atreveix a mostrar obertament que li agrada. La por al rebuig pot més. Si posem en una balança la por al no, al rebuig, a una possible humiliació, a un tip de riure de totes les noies de la classe, guanya amb escreix front a la possibilitat d'endur-se el gat a l'aigua. Continua sent una persona insegura. Ripoll pesa massa.

Una nit té lloc un fet important que farà canviar en Pau com a persona i li farà emprendre un camí absolutament divergent del d'ella fins molts anys més tard, quan l'atzar els farà retrobar i es produirà una explosió emocional molt intensa. Es dijous. Resulta que el pare del Manel, que té negocis, és també a Grècia i s'ha desplaçat fins allà per veure el seu fill. Els ha convidat a sopar a tota la colla més amiga. El Puli, el Marc, el Pau, l'Edu, el Sam i uns quants més. Com que paga el pare, la retzina corre com l'aigua. I ben acabat, l'ouzo en pren el relleu.

Surten del restaurant amb una trompa que fa història. Han quedat amb el professors de trobar-se tots de nou per anar al barri històric. El professors són prou flexibles i els deixen força llibertat de moviments mentre respectin unes trobades periòdiques per fer recompte. De dia han de respectar les regles del viatge i ser aplicats en totes les visites. De nit els donen llibertat de moviments mentre l'endemà siguin a l'autobús alhora. S'ho tenen guanyat perquè són un grup de fiar.

L'alcohol dona un mal de cap i una malestar per cagar-s'hi però abans dona unes ganes de riure i de fer bogeries acollonant. I en aquesta fase es troben. Al barri antic entren en un petit bar musical i continuen bevent.

- Tu, pallús, un xarrupet d'ouzo!! Li diuen al cambrer, cridant i rient alhora, que no enten res de res.

- Em cago en ta puta mare, troç de mussaka! I tots riuen com bojós, mig marejats.

El grec, acostumat al pallassos estrangers, aguanta estoicament ja que pensa que mentre va fent calaix. Amb el que beuen aquells idiotes, podrà fer un bon regalet a la seva xicota.

Mentre, elles no perden el temps. Han conegut una colla de rossos com la civada. Es veu que són danesos i estan de viatge de fi de curs també. N'hi ha un molt interessat en la Noemí.

- Folleu-vos-les!! Crida l'Edu mentre s'entrebanca amb un tamboret i cau a terra, on encara riu més provocant la riulla de tota la resta.

En Pau no esta gaire d'acord amb això. Ell no creu que se la folli però aquell desgraciat encara menys.

- Serà cabró el malparit. Per uns rossos perden el cul aquesta colla de ties!! Remuga. Està encès, per l'enveja i per haver de reconèixer la seva falta de valor. El ros ha actuat i s'hi ha acostat. Ell només espera que el vent li bufi a favor, en tenir sort i estar al seu costat. T'ho has de guanyar, t'hi has d'esforçar, li ha dit l'avi tota la seva vida. Ell ho ha fet tota excepte en aquestes situacions. Aquí la timidesa és una barrera infranquejable. Aquí fracassa. Aquí l'espectre de l'abat Oliva el té ben agafat.

- Sortim un moment a fora, que ens toqui l'aire, li diu el Puli al Pau.

- D'acord. Ja no sé si roda aquesta bola del sostre o rodo jo! El segueix. De cua d'ull va mirant a la seva musa i al ros. Estan molt a prop ja que el xivarri és important i per sentir-se s'han d'acostar. Ara bé, aquesta explicació tan senzilla es veu distorsionada per l'embriaguesa i ja se'ls imagina fent de tot menys recitar-se poemes èpics vikings. Està entre furiós i entristit tot i que l'alegria alcohòlica ho tapa tot encara.

Fora troben la Maria, la Far i la Paula. També van una mica trompes. Bàsicament tothom va trompa en major o menor grau. Això ajuda al Pau a trencar les barreres de la timidesa.

- Ep, què feu que no esteu dintre!! Ls vostres amigues estan fent festa grossa! Els diu el Puli. És més gran que en Pau. Va repetir tercer i és van fer molt amics.

- Uf, tot aquest soroll i fum. Ja en teníem prou, comenta la Paula.

- Anem a estirar les cames, veniu? Diu la Far.

- Què anem? Diu el Puli al Pau.

- Si. Esbargim-nos una mica. Que ens toqui l'aire! Sentencia el Pau.

Van caminant i bevent pels carrers empedrats del poble, que aquelles hores de la nit, fora de la petita zona d'oci, té una calma relaxant. El batibull d'abans s'ha convertit en una tranquil·litat reparadora. Ja no han de cridar per escoltar-se, per parlar-se. Porten dues o tres ampolles de retzina que van xumant, a morro. No tenen gaires manies a aquelles hores i en aquell estat.

Arriben al cap del carrer. Hi ha la platja al davant i a banda esquerra, on aquesta acaba i comencen les pedres, sobre un petit turonet, un miseríós far que batega amb una freqüència constant. Vermell amb ratlles blanques i una mica envellit, faltat de manteniment. Cada dia se li fa més feixuga la feina.

Un tancat barra els pas a la platja.

- Què us sembla si anem a seure a la platja? Salta el Puli.

- La mare sempre diu que anar a la platja de nit és perillós. Poden haver-hi serpotes o malparits rondant i fer-nos mal. M'ho tenen prohibit.

En Pau s'ha quedat extasiat mirant aquella llum que viatja mar endins.

- El far no diu als navegants que allà hi ha perill. Al contrari, els indica que allà hi ha un poble, allà hi ha persones que els podran ajudar en cas de necessitat i que vigilin quan s'acostin però que s'acostin, que allà hi trobaran amistat i acolliment. Trobaran pau i amor.

Al Pau li surt espontàniament de dins, sense pensar-s'ho i sense entrebancar-se. L'alcohol li ha deslligat la llengua. Els altres quatre se'l miren sorpresos i alhora, tots cinc ara, es posen a riure. A la Far li agrada el Pau. I aquelles paraules que ha dit tant boniques sobre el far, li sembla que van dirigides cap a ella. Ella és el far que li diu al Pau que s'acosti, que l'acollirà i l'estimarà. El cor li batega fort. El troba interessant, sempre tant callat, sempre tant humil tot i que no li caldria. Sense ulleres seria guapíssim. I és tant llest. Han anat plegats a la majoria de classes aquests darrer curs ja que també ha agafat la mateixa branca d'estudis. L'ha pogut conèixer, parlar-hi, poquet això sí, i se n'ha mig encaterinat. Ella també ho és, de llesta, més que el Pau i tot.

Tots cinc es miren. Sense dir-se res s'agafen de les mans. Estan convençuts que ho ha de fer i que junts ho faran millor. Un, dos tres i salten el cademat, alhora. Ja són a l'altra banda i ningú ha pres mal, ningú s'ha entrebancat. No passava res per per-ho. Voluntat.

Plegats caminen un estona per la platja fins pràcticament arran de mar on seuen. Fan una rutllana i se les empesquen per fer un petit foc, amb branquillons secs i fullaraca que recullen d'entre unes mates que hi ha en un extrem de la platja, sota el petit far. La Paula, com que fuma des que va pujar a l'avió fa uns dies, té encenedor i poden encendre'l. Encara queda retzina per una estona. Està calenta però tant els hi fa. Estan contents de ser allà i d'haver saltat la barrera.

La nit és clara i la volta celeste té una claredat a la que no estan acostumats a casa seva, que des de la platja estant els sembla sortosament molt i molt lluny. S'imaginem que algun gegant ha afegit milers i milers de nous estels. És un espectacle fascinant veure el llampagueig de tots aquelles llumetes, cada una fars del seu trosset de cel. Hi ha lluna plena i, si es miréssin, es podrien veure perfectament les cares. En cada un d'ells veurien unes faccions que destil·len sensacions noves, a mig camí entre l'embriaguesa, la fascinació per allò prohibit, la meravella, la sensació de llibertat, la voluntat de començar a forjar un camí propi i lluny de la voluntat dels pares, les ganes de ser ells mateixos. Fins i tot la lluna sembla més gran, més propera, com si estirant una mica el braç es pogués collir i posar-la en un cova. Tot és possible aquesta nit. Es senten capaços de tot. El silenci ho embolcalla tot i només se sent la remor de les ones quan van a morir a la platja i el crepitjar dels branquillons ressecs al cremar-se. També hi ha un grill, que calla quan arriben i seuen però que poc estona més tard, torna a fer-se present, una mica més lluny.

Cap dels cinc parla. No perquè no tinguin res a dir-se si no perquè no gosen dir-se res. És un d'aquells moments per recordar-lo tota la vida. Cap d'ells ho ha fet mai això d'anar a la platja de nit, fer-hi foc, beure sense moderació, a cor que vols. Tot i els divuit anys, per tots ells el viatge ha estat una descoberta de moltes coses que la rutina diària i la proximitat dels pares els ha impedit fer abans. Tots duïen dintre la voluntat de canvi però els faltava la darrera empenta, quelcom que tregués el pestell de seguretat i els fes saltar endavant. L'alcohol segurament infla la sensació de viure un moment únic però no importa perquè sense alcohol també continuaria sent un moment únic. El foc, acabat de néixer, es va fent gran. Com la seva voluntat de canvi. Creix al principi de forma parsimoniosa, com si li costés arrencar però es retroalimenta i aviat és una fogarada important. En Pau en sap de fer foc perquè moltes vegades havia ajudat a la seva iaia a preparar-lo i encendre'l, a esperar que fes una bona brasa i posar a torrar el pa. Sap que necessiten un bon tronc si volen que aguanti i per això se n'ha procurat un, abocat pel mar a la sorra, que deixa a banda, llest per posar-lo a cremar quan el foc sigui prou viu. Milers d'espurnes, dimonis que deia la iaia, s'enlairen amunt i sembla que vulguin anar a fer companyia els seus germans grans, els estels que, dalt del cel, encara tenen bocabadats als cinc amics. Mentre ballen i s'enlairen, els dimoniets s'enduen l'adolescència dels cinc amics, que ja no tornaran a ser els mateixos l'endemà al matí. Aquesta nit han saltat una barrera que els mantenia lligats, que no els permetia ser ells mateixos i intentar viure a la seva manera. Aquesta nit, s'han fet adults. Encara n'han d'aprendre però ja ho són i per això la recordaran tota la vida.

- Què creieu que ens espera a casa, quan tornem? Deixa anar la Maria, mentre s'empassa un bon glop de vi.

El casament

La filla d'en Tià i el fill de l'Esteve, vet aquí com és la vida, es van conèixer. Es van casar una tarda d'agost, després de festejar una bona temporada.

Així que té ocasió, l'Esteve, envalentonat i escalfat per la garnatxa, segueix el seu consogre al lavabo. Allà té lloc la darrera conversa que mantindran mai més.

- Tu, Sebastià! Tot allò que vas fer durant la guerra va ser el pitjor que es pot fer. Mai t'ho perdonaré. Vas ser un malparit i per culpa teva ves a saber quants van morir. Si no tenies pebrots per anar al front i acabar-la tu mateix, haver-te quedat quietet a casa. Podrit. Seràs el meu consogre però oblida't de tenir vida familiar. Ni Déu ni sa mare podran canviar-ho això.

- Què en saps tu de pebrots! Tu estaves a segona fila, a la reraguarda, ben tranquil i segur. No en saps gaire més que jo de la guerra! Jo me la jugava cada dia la vida!

- He vist més bombes i mort que tu en mil vides! Jo arreglava les teves armes defectuoses, no ho oblidis!

- Mira, cadascú actua segons els seus principis. No ho pots entendre!

- I els principis inclouen la mort d'innocents, potser fins i tot dels nostres amics, allà al front? Com saps que no ets responsable de la mort del teu propi germà, allà a l'Aragó, per una de les teves armes merdoses?

- Et penses que no hi he pensat mil vegades en tot allò que feia? Et penses que no tinc cap mena de remordiment o que puc dormir tranquil cada dia? Allò va ser una decisió molt difícil de prendre però aquella bogeria s'havia d'acabar i no sabia cap altra forma! I no parlis del meu germà amb aquest boca merdosa que tens! Això no t'ho permeto! En Pau va morir abans que jo em cansés d'aquella merda i comencés tot això de què parles. No saps ni de què parles. Creus de debò que ajudaria als que van matar el meu germà? No volia que morís més gent!

- Això són excuses de mal pagador! Vas vendre els teus, vas vendre la teva pròpia terra. Vas fer vessar la sang dels teus!

- No entens res de res, Esteve. Cap de nosaltres era innocent, en aquella fastigosa guerra. No saps veure més enllà del teu petit món. Només hi tens olives al cap! No val la pena continuar. Acabem la festa en pau i cadascú a casa seva. Tu no ets millor que jo Esteve. Ni ho pensis això.

L'Esteve se'l mira, amb els ulls plens d'odi, de rancúnia. Gira cua i surt d'allà, furiós.

En Tià es queda sol al lavabo. Una llagrima li comença a vessar de l'ull esquerra. Els records i el seu nou consogre li han amargat el dia.

Hora de marxa

Ja ha arribat el dia de marxar cap a casa i puntuals són a la cua del ferry. Tal com va veure un parell de dies abans, s'han posat a la fila corresponent i estan fent cua per entrar. Al davant tenen un noruec.

- M'agradaria tant anar a Bergen, sospira la Far, mentre es mira la matrícula i intenta descobrir si hi ha alguna població coneguda. Veu que posa Kristiansand. - Mira, aquí hi ha aquells canons tan grossos de la muralla de l'atlàntic!

- Doncs si, és veritat. Potser algun dia podrem anar-hi. Ja veurem. Ara per ara ho tenim complicat, no et sembla? La veu d'en Pau destil·la un pèl de rancúnia.

- Si, però m'agradaria anar-hi igualment. I si...

- Impossible!! La talla ràpidament en Pau, que ja sap per on vol anar. - No portaràs una nena de pocs mesos en un viatge tant llarg. Pararia boja, pobra i nosaltres al darrera! I si es posa malalta? Jo que sé què els hi passa als nadons tant petits? Agafa un mal de ventre per aquests móns de Déu i què fem? Treu-t'ho del cap. Ens quedarem a casa. Així estalviarem, mira.

- Quina llàstima, sentència la Far.

- Qui no vulgui pols, que no vagi a l'era.

- Que és una nosa per a tu?

- Jo no he dit això! No interpretis les coses com vulguis. No ho he dit mai.

Es queden callats una bona estona. Tant els pot la mandra d'aquelles hores com un sentiment d'enyor que va creixent dins seu barrejat amb una també creixent sensació de nova responsabilitat tenyida de milers de dubtes sobre el futur i la seva capacitat per afrontar el repte de la criança d'un fill. A això cal sumar els dubtes d'en Pau sobre la paternitat, sobre si estima la Far i la ràbia i el dolor, encara no curat del tot, pel pecat de joventut que va cometre fa anys i panys. Total, una situació agradable i tranquil·la.

- I si surt malament? Salta la Far.

- Sortirà bé, ja ho veuràs.

- Hi ha tantes malformacions i problemes.

- Si, però les probabilitats que ens toqui són mínimes. És més fàcil que surti bé que no malament. La majoria de nens surten bé. Ja ho saps tu això, que d'estadística en saps un niu.

- i si surt malament, què? Pot sortir retrassat! Vull una filla normal! Això em fa egoïsta?

- Això fa humana! Vols el millor per ella. Am és, ja ho detectaran abans, no?

-El part pot anar malament i quedar-se sense oxigen una estona al néixer! Amb això n'hi ha prou. Ho pot ser diabètic, o celíac.

- Òstia, prou. Ja està bé! Que només són dos quarts de sis, per l'amor de Déu! No m'inflis més el cap. Sortirà bé. I punt.

És molt aviat però el dia ja és clar, una claror sumorta, que no acaba de ser claror. En aquest paísos nòrdics, i això que tampoc estan gaire al nord, a l'estiu els dies arriben a ser feixugament llargs i clars. Està tapat i plovisqueja lleugerament. Els núvols, que filtren i tapen gran part de la llum, semblen volguer mimetitzar tot el paisatge d'una tonalitat uniforme que encara fa més angoixant i penós el moment. Els verds, tant diferents i plens de vida a plena llum del sol semblen tots iguals, verds foscos, tristos, mig adormits. El mar, que des de la fila estan s'albira prou bé, sembla confondre's amb el propi cel, talment una paret contra la qual s'hagi d'estavellar el vaixell que en poca estona els durà a l'altra riba. Només les puntes escumoses de les onades en semblen revelar la presència. S'ho han passat molt bé aquestes vacances i cap dels dos voldria que s'acabessin. En Pau pensa que ha tornat a gaudir de la seva dona com feia mesos que no ho feia. S'hi ha tornat a sentit còmode, tranquil, segur. Hi confia plenament de nou. Se li estan esvaint els dubtes.

El semàfor es posa en verd i tothom arrenca el motor. El noruec avança. En Pau es queda mirant el semàfor. És un verd brillant i cridaner. Desenes de leds, un al costat de l'altre com els ceps de la vinya, li diuen que avanci, que entri al gran vaixell que els espera. En Pau es queda absort mirant els leds, tots i cada un d'ells. Semblen tots iguals però pensa que cada un tindrà les seves diferències, les seves particularitats. Com els ceps, que a distància semblaven iguals però tots eren ben diferents. Un feia blanc i l'altre negre, un estava curull de ramells i un altre amb prou feines valia la pena la feina de collir-lo.

De cop en Pau ja no està fent cua per entrar al ferry. En Pau ha estat transportat a un habitació desconeguda. És tota blanca i enrajolada. Parets, terra i sostre. En Pau està despullat en aquella habitació però no fa ni té fred. No es veu cap finestra ni cap porta. No s'hi pot entrar i pitjor, no se'n pot sortir. Com hi ha arribat? un misteri per a ell.

- Estaré somiant, pensa en Pau.

Passa l'estona i la situació comença a angoixar-lo una mica perquè d'aquella gàbia sembla impossible de sortir-ne i ha passat prou temps com per no ser un somni.

De sobte, d'entre el blanc destaca una petita boleta tirant a fosca. Què hi fa allò allà? Hi era i no m'he fixat bé o ha aparegut de cop i volta? S'hi acostava i veu que és un oliva petita. Tot just sembla que li hagi caigut la flor, deixant al descobert la petita boleta que en uns quants mesos es convertirà en una oliva madura, llesta per ser exprimida i feta oli. Una tasca que sap ben bé que porta molta feina i esforç, molta dedicació i pèrdua d'hores però que al final s'ho val plenament. Ell ja sap com de bones són les torrades amb oli de primera pemsada. Tanca els ulls com volguent olorar aquell oli, que en contacte amb el pa torrat deixa anar tota l'aromaticitat que amaga. Per desgràcia no olora a oli si no a net. Aquella fortor a desinfectant. Força desagradable. Obre de nou els ulls i l'oliva s'ha convertit en un nadó. Està tot abrigadet amb una manteta de color verd amb tot de dibuixos d'ossets, gossets, gatets i pilotetes. El nadó té uns ulls immensos, que el miren amb atenció, com esperant alguna mena de reacció d'en Pau, que està petrificat.

En Pau no sap què fer amb aquella cosa.

- I si es fot a plorar o es pixa? Ai, ai ai.

En Pau ja no està preocupat per si allò és un somni o una realitat. Aquest pensament s'ha esvait. Bàsicament el preocupa el nadó i que farà ell. Porta arrecades i per tant és nena.

Efectivament es posa a plorar. És lògic, pobre nena està al terra. En Pau intenta agafar-la però no sap com. Se li desfà la manteta i queda pràcticament destapada. Plora encara més fort ja que ella sí que té fred. El tapa com pot i l'aguanta amb els dos braços, ben allunyats del cos, com un cambrer que aguanta una safata en una recepció. No para de plorar.

- Si té gana ja l'hem cagada, perquè jo ho tinc difícil.

Instintivament el gronxa una mica i sembla que funciona, sembla que el plor és més fluix. Es cansa i deixa de gronxar-lo. Arrenca de nou el plor. En Pau descobreix que si se l'acosta al pit, pot gronxar-lo sense haver de moure els braços tant fort, ajudant-se del propi cos i torsionant la columna vertebral a dreta i esquerra. El nadó para de plorar tot i que continua amb uns ulls oberts de bat a bat. Li sembla que somriu i tot. Ho està fent prou bé. Llàstima de no tenir pits, que si no encara li donaria de menjar i tot. A mesura que passa l'estona en Pau s'ho passa millor amb aquella petita desconeguda. Descobreix que li agraden les magarrufes a les galtes, que sembla tenir pessigolles sota l'aixel·la i sota la barbata i que quan fa carotes, el rostre se li il·lumina, com si estigués contenta. En Pau pensa que se n'està sortint però continua amb dubtes sobre què li donarà de menjar. Allà no hi ha res llevat de rajoles. Potser apareixerà algun biberó? En Pau ja no es preocupa per ell ni com sortirà d'aquella gàbia, si no per la nena i com l'alimentarà i la cuidarà.

S'hi fixa millor en la cara de la nena. Aquells ulls tan grossos, foscos, les galtes infladetes i rosades, els llavis prims. És igual que la Far quan era petita, pensa. N'ha vist piles i piles de fotos en sessions inacabables a casa dels seus sogres.

- Que maca! És la meva filla, ho ha de ser de maca. Els meus satèl·lits són els millors! Això darrer ho deia sempre el seu avi, orgullós de la seva descendència.

Ningú li ha dit que és la seva filla però en Pau ja se n'ha apropiat. Tanca de nou els ulls i li fa un petó al front, carregat d'amor i tendresa.

Quan els torna a obrir no té cap nena en braços, més aviat és ell el que està en braços de la Far. Té la sensació d'estar embolcallat per una manta, que l'abriga i li dona seguretat. La Far li canta amb una veu suau i dolça. Que s'hi està de bé allà. Canta, canta i para mai de cantar. I amb aquella melodia s'adorm.

De sobte en Pau es veu sotregat per la Far.

- Arrenca, que s'acosta!! Crida, tota nerviosa.

- Què passa? Redeu! En Pau veu a través del vidre com s'acosta a marxes forçades una mena de viking teletransportat al dia d'avui. Alt, en fa quatre com en Pau. Ros i amb el cabell llarg, sense recollir. Porta una mena de testimoni lluminós a les mans que fa bellugar amunt i avall om una porra mentre, suposen, va renegant en el seu idioma.

- Em sembla que m'he adormit. He somiat.

- Tira, tira, que aquest fa una pinta d'empenyat que no vegis. No et trobes bé? estàs blanc.

- Estic bé, estic bé. Em dec haver adormit i prou.

Mig endormiscat encara, amb el nervis del moment posa la tercera i arrenca. Evidentment es cala el cotxe. Això dóna temps a que l'homenàs arribi fins a la finestra d'en Pau i li amorri la cara al vidre, que està una mica baixat per fer córrer l'aire. No s'enten un borrall del que diu però no cal cap traductor. S'està cagant en el de dalt i el de baix i que si no comença a fer milles d'immediat li arrencarà el cap del cos i ho llençarà tot al bàltic. Segurament també deu estar invocant a Thor i Odin perquè el destruixin d'immediat.

Torna a engegar el cotxe.

-Mi no comprende, mi no comprende, va dient en Pau en veu alta, cosa que encara sembla empenyar més al danès. Al darrera, desenes de pitades destorben el que hauria de ser l'ambient tranquil i calmat d'aquella hora.

En Pau el mira quan arriba al seu costat.

- Qui és aquest paio? de què em sona? Tot i tenir les dents a deu centímetres de la cara, en Pau se'l mira pensatiu.

- Pau, vols tirar, per l'amor de déu!! Aquest tiarro se'ns menja per esmorçar!! li crida la Far.

En Pau arranca. Veu a través del retrovisor com el viking, que per sort es va empentint, encara remuga i va movent el braços endavant i endarrera, com si ell solet volgués empenyer els cotxes per recuperar els segons perduts en la càrrega del ferry per culpa d'aquell collons d'estrangerot, que no saben anar pel món i que millor que es quedin a casa seva o vagin a posar recta la torre de Pisa però que no li desmaneguin la feina. La cua no pot parar mai.

-Italianots de merda!! Crida ben fort, segur de la seva posició i la seva força.

Es diu Lars Ulrich i l'única vegada que ha sortit del seu país va ser per anar a un viatge de final de curs a Grècia, ja fa molts anys, on va conèixer una noia d'ulls verds lluminosos que li va robar el cor i encara no li ha tornat. Des d'aleshores treballa a la companyia de ferrys, amb la vaga esperança que algun dia la trobarà fent cua, la veurà a l'interior d'un cotxe i podrà dir-li que l'estima i vol que es quedi a viure amb ell. Aquell dia la cua es podrà parar per sempre, deixarà d'existir i ell podrà descansar d'aquella feixuga recerca impossible. Mai més es tornarà a trobar amb en Pau i la Far i aquest serà, sense saber-ho, el moment de la seva vida que més a prop estarà de

qualsevol coincidència que li permeti retrobar el seu amor perdut.

A en Lars li sembla que un viatge li ha fet mal. No sap que els viatges no fan mal, són algunes de les persones que t'hi vas trobant les que el provoquen. Prefereix quedar-se a casa, esperant que l'atzar li curi les ferides.

- Ves a cagar a la via, dròpul!! Li crida en Pau a través del retrovisor i quan és ben lluny i ja no pot ni sentir-lo ni prendre represàlies.

- No cal que cridis perquè tampoc t'entendrà. A més ha estat culpa teva per adormir-te. Au, cap a dins i compte, que el cotxe és nou.

Pugen per la rampa i entren a l'interior del ferry. Ja no hi ha marxa enrera. Se'n tornen cap a casa. En Pau Ja ho ha decidit. Està tranquil i feliç. Li fa un petó a la seva dona, que també respira tranquil·la.

Una amistat perduda

La Noe i la Far són amigues íntimes. Van a l'escola juntes des de ben petites i han arribat a l'institut plegades també. L'abecedari les ha separades i van a classes diferents a primer curs. Tot i això continuen sent molt amigues. La Far és alegre, vital, perfeccionista i acadèmicament brillant. La Noe és més seriosa, intimista, no destaca tant en els estudis tot i que no passa cap patiment. Les dues s'han fet unes noies força maques. La Far més.

A finals de primer curs un fet les separa per sempre més. Mirat des de la distància que dona el temps, és un fet força anecdòtic, irrellevant però que als quinze anys es magnifica de forma increïble i acaba de soca-arrel amb la seva amistat i la transforma en una ignorància mutua que amb el pas del temps es va enfosquint, transformant-se en ressentiment, en malícia que les acaba corsecant els cors. Aquest ressentiment les acompanyarà durant massa anys de la seves vides i les farà actuar d'una forma que només els aportarà fer-se mal l'una a l'altra, esquitxant en certa forma, aquells que pels motius que sigui, formen part de les seves vides.

L'avi matern es diu Esteve. És un home callat i força eixut, introvertit. A la seva edat, en Pau sap que és un home de paraula. L'Esteve no és gens partidari d'expressar els sentiments en públic, és contingut i reservat. De caràcter fort. Es podria dir que és una persona íntegra, conseqüent amb les seves decisions i amb un ordre de valors morals clar. Pots estar-hi d'acord o no, però inspira i mereix respecte. Era producte del seu temps. Havia patit la guerra i havia sobreviscut a la posguerra.

L'Esteve porta en Pau a la vinya per, suposadament, ajudar-lo a collir olives, a esfiolar els ceps, a veremar o a ensulfatar el cirerer enorme, de cireres vermelles, sucoses i plantat ben arran de marge. En Pau, petitó com és, li fa més nosa que servei però ell, a banda que li agrada la companyia del seu net, considera que el treball, l'obligació de fer una feina i fer-la ben feta, l'ajudarà a forjar el caràcter, a aprendre a valorar els resultats i que si vols una cosa has de pagar per ella, no només amb diners, si no també amb sacrifici i esforç. Evidentment amb set o vuit anys no n'és conscient i més aviat troba pesat i cansat allò de traginar portadores plenes de raïm vinya amunt i vinya avall (ell només porta un petit cistellet), però, passats els anys i amb una mica menys de son a les orelles, es donarà compte que allò va significar una important formació com a persona.

A la vinya hi van en cotxe. El vehicle de l'avi és de color blau marí. Tot de llauna i extraordinàriament ben conservat considerant la seva antiguitat. Una furgoneta 2 CV i amb tant anys que no té ni lletres a la matrícula. Li agrada aquella matrícula plena de números. Les dels altres cotxes en els quals es fixa tenen un parell de lletres i menys números. Ell troba la de l'avi molt millor. Té més números, una pila de quatre, que és el número que més li agrada, i, per acabar-ho d'adobar, cap-i-cua amb el quatre també. Rodó.

L'avi sempre la porta plena de sacs, caixes i d'eines diverses com ara aixades, una dalla enorme en comparació a ell,

un parell de volants, una fals, la forca de noguera de cinc punxes i d'una sola peça, ganivets, tisores de podar i altres estris la majoria dels quals, desconeix completament la seva finalitat tot i que ja s'encarrega de donar-li tot d'usos impossibles i ben allunyats de la realitat.

Quan va amb ell dins la furgoneta, al darrera com una eina més, se sent important allà. És el guardià del tresor. Amb tot allò l'avi pot treballar i ell és qui ara les vigila, l'encarregat de fer que s'estiguin ben quietetes quan agafen un xargall camí de la vinya i tot trontolla.

L'avi Esteve parla poc i quan ho fa, no parla de gran personatges, ni de llocs llunyans, no parla de grans festes ni li recita el darrer poema del concurs. L'avi Esteve parla de coses quotidianes, li explica com plantar una olivera i que creixi forta i recta, li explica com la gatosa el té fregit, li fa veure com el raïm va canviant de color, com es va inflant a mesura que passen els dies i com n'és de bo quan el te'l menges al capvespre, amb unes anous, unes ametlles i un crostó de pa del dia abans. L'avi Esteve és menys fastuós i més arrelat a les petites coses del dia a dia, més proper, més pacient i molt més callat però igualment interessant. Ell és un home de distàncies curtes, reflexiu, poc amic dels actes concorreguts on se sent desprotegit, dèbil.

L'avi també li parla de temes durs per a nen de la seva edat, però considera que forma part de la seva formació com a persona. Recordarà tota la vida quan li diu que ell és viu de casualitat i que hi ha vegades que per molt que t'hi escarrassis, tot pot sortir malament, que és qüestió de sort

- Això no vol dir, fill, que no hakis d'intentar fer-ho tot el millor que puguis, però en ocasions, tot i fer-ho tant bé com puguis i intentar lligar-ho tot perquè res falli, les coses fallen. No t'has d'apoquinar, al contrari, has de continuar endavant i tornar-ho a intentar.

- Si, avi. Respon en Pau fluixet, poc convençut que sigui la resposta adequada.

S'asseuen una estona sota el cirerer. És dissabte. Fa caloreta perquè és inici de juny i al migdia es nota. Aviat hauran de marxar a dinar. Avui han pujat a peu i tenen mitja hora fins a casa. L'avi sembla més reflexiu que mai. El bronzir de les abelles els acompanya. S'alimenten de les flors del gran cirerer.

- Ara t'explicaré uns fets que em van passar fa molt de temps i que són exemple d'això que t'acabo de dir. De cop, el bronzir apícola es talla en sec i el grill deixa de cantar. Sembla com si tot el bosc, sorprès per les paraules de l'avi, es posés a escoltar. El cirerer, comandant suprem, els ha fet callar a tots.

- Quan jo era jove, comença, - vaig anar a una guerra. La guerra és el pitjor que hi ha perquè les persones es maten entre elles sense saber perquè. Jo hi era en aquella guerra i vaig ajudar a matar gent, una gent a qui mai vaig veure la cara, ni mai vaig saber que hi feien allà. Amb prou feines sabia què hi feia jo, allà. La ironia Pau, és que ningú sabia que hi feia allà però tots hi erem i tots ens matàvem els uns als altres sense motiu.

- Perquè hi vas anar, avi?

- Jo treballava a ciutat. Era un bon mecànic i estava en una fàbrica on feiem armes per al front. Un bon dia, uns avions van començar a llençar bombes. Era angoixant saber que queia mort del cel i no saber on cauria. Mentre t'estaves cagant de por, aquella bomba podria estar a dos pams del teu cap, a punt d'esclafar-te. No es podia suportar aquella incertesa. Eres viu però podries morir en qualsevol instant. Tant se val on fóssis. La dalla queia a l'atzar. Quan van bombardejar el poble, el nostre poble, jo no hi era. Era a ciutat, treballant. M'hi estava de dilluns a divendres i només pujava els caps de setmana. Les comunicacions en tren eren difícils i en cotxe, gairebé impossibles. Resulta que a casa de la tia pepeta hi havia la teva iaia. Feia poc que érem casats. Quan van sonar les alarmes, va voler marxar tant si com no a casa seva, amb sa mare. Deia que hi estaria més segura. Ja veus tu, com si les bombes sabéssin on cauen. Doncs mira, la va encertar. Una bomba va caure sobre casa

de la tia pepeta i els va matar a tots. Grans i petits. Tots morts.

Em vaig apuntar a un cotxe taller que sortia cap al front. Vaig pensar que allà almenys sabia on eren els contraris i des d'on vindrien els trets. A més, els cotxes tallers es quedaven en segona línia, a la reraguarda, arreglant el material que es feia malbé. Tenia la sensació d'estar més segur allà. No ho vaig fer per ajudar a guanyar la guerra, això segur. Tant em feia qui guanyés mentre s'acabés.

Quan vaig arribar al front, era ple estiu. Vaig arribar a principis d'agost i des del dia de st. Jaume, s'havia endagat una gran operació militar que va ser un fracàs. Teniem molta feina i feia una calor horrible. Poca aigua i poc menjar. El material del que disposavem era una merda. Hi havia material nou que s'espantava només d'arribar. El desmuntaves i si t'hi fixaves una mica, veies que allà algú n'havia fet alguna, algú havia potinejat aquella arma. Algun fill de puta l'havia sabotejada. Així, tal com ho sents. Algun malparit traïa els seus propis camarades, a la seva esquena. Això no té perdó de Déu. No ho he perdonat mai i abans mort que fer-ho. A vegades el més malparits surten d'on més a prop estàs, Pau. No et fiis mai de ningú, fill, si no n'estàs molt segur. L'avi beu una mica d'aigua i es recupera. Tota la vinya està en tensió, fins i tot les sargantanes sembla que escoltin aquell relat corprenedor.

- Les nits eren caluroses, es feien curtes i el retró del front no ens deixava dormir bé. Si hi penses una mica, t'adones que cada vegada que vas a pixar, cada vegada que colles algun cargol, algú està morint al front. Al principi sobta i angoixa. Ara bé, quan això passa un dia rera un altre t'hi acabes acostumant, és torna rutina i no en fas cabal. La mort es normalitza i passa a formar part del dia a dia.

Ens havien advertit que per allà corrien unitats d'enemics però no en feiem gaire cas. Al front tot són especulacions i informació distorsionada. Les poques hores que dormiem ho feiem al terra, sobre una manta espellufada que ens havien donat abans de marxar al front. Cada nit, en torns rotatoris, un de nosaltres dormia dins del camió. Feia molta més calor però es podia dormir sobre un seient més o menys tou i això era un regal. Aquella nit em tocava a mi. Em vaig adormir con un soc només d'entrar al camió i posar-me una mica bé. Després de treballar com un cabronàs tot el dia, estàs rebentat i t'adormiries on fos.

Quan em vaig despertar, ja clarejava. Estava suat. Aquella nit, déu sap perque, vaig tancar les finestres per aïllar-me una mica del so sumort de les canonades, que estaven trinxant Pàndols i l'omplien de morts. Vaig baixar del camió i em vaig trobar tots els companys morts, degollats. Dos eren d'aquí del poble, bons amics amb els que havíem crescut junts jugant a pilota pels carrers. Una unitat enemiga, que actuava avançada en territori enemic, havia passat per allà i havia aprofitat la relaxació de la vigilància per fer la seva feina. Jo no sé perque sóc viu encara! Deurien pensar que ningú tindria els nassos de dormir dins un camió amb aquella calorada, o van sentir algun soroll que els va fer pensar que venia algú i van preferir marxar, que sé jo! L'únic segur és que tots eren morts i jo viu!

En Pau no sap com agafar-s'ho tot allò. És una història que fascina, que fa plorar, que t'agafa el cos i el sacseja, que t'obliga a saber-ne més detalls encara que no vulguis sentir-los.

- Jo vaig fer-ho tot per salvar el cul. Creia que allà estaria més segur que sota les bombes i ja veus. La vida sempre té una pinzellada de dubte, d'atzar. A vegades t'ajuda o et salva i a vegades tot el contrari. T'has de fer a la idea de això, Pau. Has de lluitar per allò que vols però pensa que no sempre ho aconseguiràs. Algunes vegades no ho assoliràs per que no hauràs estat capaç, no hauràs estat prou bo però altres vegades serà un factor extern no controlat, un factor sorpresa que et farà rodolar pel terra. Torna't a aixecar fill, torna a intentar-ho. És de l'única forma que la vida té sentit.

- Que vas fer, avi? Li tremola la veu dels nervis que li provoca aquella història. En pau encara és un nen.

- Vaig fugir d'allà. Vaig agafar una mica d'aigua i vaig guillar ràpidament cap a casa. Caminant de nit i amagant-ne de dia per no trobar-me les unitats que buscaven desertors a la reraguarda. Els pelaven ràpid. A la cuneta i mort. Per a mi la guerra s'havia acabat. I una vegada van entrar el poble, vaig sortir i em vaig entregar. I després, un any de presó i tres anys de servei militar a l'altra punta del país, en una fàbrica fent motors de camió, treballant a canvi d'un mica de sopa i poca cosa més. De la teva iaia, la meva dona, res de res. Algunes cartes que deixaven passar els de la censura cada quan volien, els malparits. De que em va servir la guerra, Pau? De res, ja t'ho ben dic. Vaig perdre set o vuit anys de la meva vida inútilment. Ningú em va preguntar si volia una guerra. I a la majoria de morts tampoc els hi va preguntar ningú.

En Pau, tot i petit, nota que els ulls de l'avi han canviat mentre explica tot allò. L'avi sempre ha tingut uns ulls poc lluminosos. Són blaus però apagats, com un cel enteranyinat, com si alguna història trista corrés per dintre. Ara ja la sap. En aquests moments estan plens de ràbia i desencant. S'han tornat vidriosos. Nota que l'avi reprimeix les llàgrimes, fa el cor fort, no vol que el seu net el vegi plorar tot i que li convindria segurament. Seria com una tramuntanada reparadora i el cel tornaria a ser blau, ben clar.

Ell és un home arrelat a la terra, que la treballa, que la viu i de la qual, tot i renegar-ne sovint, no se'n vol desenganxar ni un segon. Aquell és el seu paisatge i no en vol veure cap altre. Vol i no dol. Quan ha hagut de marxar, quan ha abandonat casa seva, sempre ha acabat patint, passant per calvaris i situacions emocionals massa fortes, que li han deixat ferida. Els fets de la seva vida l'han deixat lligat inexorablement al seu paisatge, a les seves oliveres i al seus ceps, a les seves botes i al seu hort.

Dinamarca

Al taller hi havia un gran plànol d'Europa. Servia a l'avi per ensenyar a tothom per on havia viatjat i com a punt de partida de llargues converses.

Al Pau li agradava aquell plànol. Podia fer-hi volar la imaginació per sobre. Amb els anys s'havia descolorit i s'havia omplert de pols. De tant en tant li passaven una escombria per sobre però poca cosa feien.

- Avi, quin és aquest país que hi ha aquí, tot ple d'illes.

- Això és Dinamarca, fill. Està molt lluny.

- I has anat mai, avi?

- No! I això que voldria anar-hi. Saps que qui es va inventar molts dels contes que llegeixes va néixer i va viure en aquest país? L'aneguet lleig, la sireneta...una bona colla. El gran Andersen.

El petit cervell del Pau va començar a barrinar. Havia d'anar a aquell país de l'aneguet lleig. Havia de ser fascinant.

- Avi, creus que mai hi podré anar?

- El dia de demà podràs anar allà on vulguis. Només has de ser prou gran per poder-hi anar, prou espavilat per saber que hi aniràs a buscar i prou valent per acceptar el que hi trobis. Va sentenciar l'avi.

I des d'aquell dia, aquell petit país enmig de tothom, va esdevenir una fita per al Pau. Algun dia hi aniria, s'hi passejaria i el coneixeria. I sí, seria prou valent per acceptar el que hi trobaria.

La trobada

En Pau aconsegueix el telèfon de la Noemí. Hi ha de parlar a fons. No té cap altra sortida si vol viure tranquil. La sotragada emocional provocada aquestes darreres setmanes per la trobada a la botiga de flors i la posterior conversa amb la seva dona ha estat massa forta.

Des d'aquell dia el cap d'en Pau bull de pensament diversos, enfrontats molts d'ells.

- Hola, sóc el Pau. Li diu per telèfon.

- Hola Pau! Caram, quina sorpresa! La Noe menteix perquè ja s'ho esperava. La Txell li havia dit que el Pau li havia demanat el seu número.

- Crec que vull parlar amb tu, diu el Pau, tot directa. Està nerviós.

- De què vols parlar? Ella el fa gronxar una mica. Després de tants anys, es mereix fer-lo gabiejar. Hi té dret.

- De nosaltres!

- Nosaltres? No tenim un nosaltres, Pau! Tu i jo no tenim res de res! Ella també té el cor adolorit.

- Vols dir?

La Noe es queda callada uns segons. Pensa que anirà bé parlar. Els fantasmes han estat molts anys amagats i ja és hora que surtin. Massa pols l'ofega també. No és segur que marxin o li agradin però no perd res. Ella també ha estat plena de dubtes aquestes darreres setmanes des que el va tornar a veure a la botiga. Com a mínim necessita tornar a la pau vigilada anterior.

- D'acord. Et va bé demà a dos quarts de sis al set fulles? El coneixes?

- Sí que el conec. De sobres! Allà el Pau li va demanar a la Far per casar-se, ja feia uns quants anys.

- Fins demà! Pengen tots dos alhora.

L'endemà en Pau se les empesca per dir-li a la Far que arribarà una mica més tard. Com que aviat comencen les vacances d'estiu té molta feina i l'ha d'acabar. Arribarà una mica tard. La Far li diu que no es preocupi, que acabi la feina que així podran marxar a Dinamarca sense problemes i tranquils. En Pau se sent culpable de mentir la seva dona. Li ha estat sempre absolutament fidel tot i els cants de sirena dels seus amics d'acompanyar-los a anar de putes, que una cosa és la dona i l'altra aquelles dones. Quedes com nou i quan arribes te l'estimes una mica més. En Pau ho dubta tot allò i més aviat creu que és el principi de la fi d'una relació. Aquella trobada furtiva amb la Noemí el té encongít.

Arriba aviat i busca una taula, tranquil·la i una mica apartada, que convidi a la conversa sincera. En Pau no porta mai rellotge i avui se l'ha posat només per poder-lo anar mirant un cop i una altra i veure com les agulles van pausadament caminant cap al seu objectiu.

Puntual arriba ella. Està com sempre, preciosa. El veu al fons i va cap a ell.

- Havies de buscar un racó ben apartat. Hi ha coses que no canvien mai. Solitari, fred i fosc.

- No sé, m'ha semblat un lloc adequat, tranquil. Una decisió que ha pres i ja li grinyola, se li desfà entre dubtes. La Noe seu. És davant seu i el mira. Aquell verd l'està radiografiant.

- Si no fos per les ulleres, tindries un ulls molt bonics. Les ulleres fan que semblin més petits i perdin brillantor. No t'ho ha dit mai, la Far?

- Si, alguna o altra vegada, diu en Pau, tot sorprès. Diu que em posi lents. Ho té clar! També tu els tens bonics. Aquest verd es fa mirar. No he vist mai uns ulls que destaquin com els teus.

- Què vols, Pau? S'atura un segon, pensa la següent pregunta. - Davant de la paternitat t'han sorgit els dubtes? Li llença ella.

- Em vas estimar mai, Noe? Ell l'engalta i li torna.

- Pau, tenim trenta-tres anys o trenta-dos. Encara no saps que vol dir aquesta paraula? Estimar és molt gros i amb disset o divuit anys no s'estima, no se'n sap prou per poder-ho fer.

- Jo sí que et vaig estimar. Tenia divuit anys i sé què significava estimar. I tu?

- Sí que m'agradaves Pau. M'hauria agradat disfrutar de l'oportunitat de descobrir si teniem alguna cosa més en comú. M'hauria agradat anar amb tu al cinema o a prendre una cervesa o a passejar pel parc. M'hauria agradat saber si ens ho haguéssim passat bé. M'hauria agradat el dubte de saber quan em faries un petó, si en series capaç o hauria de ser jo que prengués la iniciativa, com el dia del ball de fi de curs. A tercer. Te'n recordes? Però no era amor, estimació. Era un projecte, una possibilitat molt bonica i engrescadora de ser-ho.

- Vaig odiar en Ferran setmanes seguides per allò.

- Però no va ser Pau. El tren va passar i ara què? Que busques? Què vols que et digui? Que dormo sola cada nit? Que vull dormir amb tu? Doncs sí, hi dormo de sola i ben tranquil·la que estic. A més tinc la Farell que és el millor que m'ha passat mai. Totes dues estem la mar de bé com estem ara. No necessitem res més. Ara per ara...ja en tenim prou.

La seva veu s'ha anat omplint de tristor i al final comença a sanglotar. Està ben transbalsada per aquella situació. Va passar un etapa molt i molt dura amb el seu malparit de marit, un autèntic fill de puta. D'haver estat en Pau el seu marit estava segura que no hauria passat mai. La seva vida hagués canviat de dalt a baix de no ser per petits detalls, petites accions. La presència d'en Pau també li recorda aquella etapa, que el dolor s'ha encarregat de tapar. No hi hauria hagut calvari amb aquell noi que tenia davant i que la mirava darrera aquelles ulleres i que ara li agafava la mà de forma tímida, consolant-la, donant-li forces.

- Ho has passat malament, oi?

- Ni t'ho pots imaginar, Pau! Li diu. Mentre s'eixuga les llàgrimes. He passat per un infern. Però ja està superat i ara som felices. De moment no necessitem ningú. Ara som dues Pau, les que anem al mateix sac.

- Estimes molt la teva filla?

- Tant com tu t'estimaràs la teva quan la tinguis al braços. Et conec millor que et penses i sé que ho faràs.

- No estic tant segur com tu.

- Mira, potser sí que podríem sortir un dia i anar al cinema però això es fa quan tens divuit anys. Ja està. Tu t'estimes la Far, la necessites, esteu fets l'un per l'altre. T'ho dic jo que vaig ser amiga seva i t'ho dic jo que em crec amiga teva. Perque busques enviar-ho tot a rodar quan no cal? Per perseguir un somni de joventut perduda? T'has fet un camí a la vida on jo no hi sóc i no l'he marcat. Estic contenta d'haver-te conegut i que t'hagi deixat una empremta tant profunda al teu cor. M'omple d'orgull i de vanitat també. Però no deixaré que llencis la teva vida per mi. No en tens necessitat perque no cal. Has magnificat allò nostre pels temors que tens al futur. No pateixis Pau. Ho faràs molt bé i seràs un pare esplèndid. Com a marit ja ho ets. I si, en tinc enveja perque a mi també m'agradria tenir una família normal i que la meva petita tingués un pare present que m'ajudés a educar-la i l'estimés. Fins i tot tinc una mica enveja de la Far perque ella et té a tu i jo no. Però és així. Tinc allò que tinc i s'ha engaltar com arriba. Ara no m'estimaries Pau. En quatre dies veuries que t'havies equivocat i que el teu amor és la Far. Fes-me cas.

- Com saps tantes coses?

- Com vas trobar el meu número de telèfon?

- Li vaig demanar a la Txell.

- Jo encara em parlo amb la Txell. Som molt amigues. I la teva dona també s'hi parla. Si vols mantenir un secret, no li diguis mai a la Txell. Hauries de saber-ho.

- M'has fet un bon planxat! T'agraeixo la teva sinceritat. Crec que m'ajudarà en la recerca que estic fent.

- Busca't a tu mateix. Quan et trobis, ho tindràs tot clar.

- I still haven't found what i'm looking for.

- Doncs continua. No paris fins a trobar-ho. Hi ha persones que depenen de tu i que no defalleixis.

- Ja m'ho van dir fa molts anys això i encara busco. Potser tens raó. Potser ens veurem algun dia al parc i les nostres filles seran amigues i tot. Ens tornariem a veure.

- Veus com tenia raó i encara no has canviat. Encara confies massa en l'atzar. L'atzar influeix sobre la vida però no l'ha de guiar. Guia-la tu mateix i esquiva les patacades que va donant. Busca't una far que et dongui senyals però decideix tu mateix el rumb. Si em vols veure, truca'm i convida'm a un cafè. No tinguis por. No et diré mai que no. Tu també vas deixar senyal al meu cor. En Terence ens va unir per sempre.

En Pau somriu. Té tota la raó aquesta noia que té al davant, d'ulls verds profunds i encara plens de vida.

Rosseta, rinxolada i una mica galtuda. No era especialment atractiva, no era de les que sortia a les llistes d'honor masculines de l'institut. Però ell la trobava perfecta. Sempre amb un somriure a la cara i uns llavis prou molsuts. Tenia màgia i l'havia embriuat una nit mentre li recolçava el cap a les seves espatlles.

- M'ha agradat parlar amb tu! Ho hauriem d'haver fet abans.

- Ho hauriem d'haver fet abans que marxéssis tant lluny fa tants anys. Si m'ho haguéssis dit... La Noe s'ospira.

- Estava enfadat i necessitava oblidar. Tot per una mentida d'amor i rancúnia. Tot per una rabieta infantil que encara us dura. Alguns petits detalls ens influeixen profundament.

- La Far t'estima amb bogeria Pau. Quan va dir allò faltaven anys perquè us tornéssiu a trobar i us féssiu parella. La relació que heu fet ha estat totalment al marge d'això nostre. Us va casar perquè us estimàveu de debò, perquè estàveu bé l'un amb l'altre. Pensa que la Txell ho explica tot. No li fallis. Et necessita i més ara. Jo ho sé com es necessita el teu marit en uns moments així. Jo ho vaig patir.

- He de reflexionar sobre tot això. Massa impressions en massa poc temps. Es fa tot complicat.

- No ho compliquis més del que és. La vida és complicada però ens hem d'acabar decidint i triant. I canviant de tema. Si tens l'oportunitat, dig-li a la Far que m'agradaria parlar-hi també. No cal continuar així. Perdonem-nos, que és l'única manera de no fer-nos més mal. Ja ens n'hem fet prou.

En Pau pensa en el seus avis, que van morir sense perdonar-se, sense parlar de debò sobre una qüestió tràgica i que els va acompanyar tota la seva vida. La Noe i la Far havien estat les dones que l'havien acompanyat al llarg de la seva vida també i li sabia greu que acabessin també així aquestes, amb aquella ràbia que portaven dintre.

- Pel que veig, només cal que li diguis a la Txell!

- Ja ho fet i només he obtingut silenci a canvi. Confio més en tu per posar pau entre ambdues. Fes honor al teu nom!

- Ho intentaré. T'ho prometo.

- Em sembla que això és tot. No creus? Almenys per ara.

En Pau està pensant. Està posant en ordre tots els moments passats i guardant totes les paraules a la memòria. Li llença la pregunta.

- Puc fer-te un petó, Noe?

Ella somriu. Li diu que sí, que porta anys esperant-ho.

En Pau lentament s'aixeca de la cadira. La taula és petita, de bar. S'inclina cap a ella. Ho ha fet mil vegades amb la seva dona i la mecànica està més que coneguda. Ara és diferent, ara vol petonejar un somni que s'esvaeix. Amb la mà dreta li toca la galta, suaument. Amb les puntes dels dits li ressegueix la cara des de l'orella fins a la barbata. La seva pell és suau tot i que ja s'hi comença a palpar alguna arrugueteta incipient. Per tots passen els anys. L'edat l'ha feta encara més atractiva, pensa, d'una bellesa més reposada. Finalment acosta la cara i els seus llavis contacten amb els d'ella. Anys enrera ell hauria jurat que li donaria un petó apassionat, vigorós, valent i amb llengua a poder ser. Ara li dona en canvi un petó tranquil, adult, sense amor però amb molt de respecte i admiració per aquella noia que l'havia captivat feia anys i que ara tenia al davant, convertida en una dona.

Mentre dura el petó tots dos tanquen els ulls i durant aquella estona el món es para. Aprofiten per fer neteja de records, per treure la pols a tot allò que estava guardat al bagul dels mals endreços, aquell bagul que tots portem a sobre i que sempre que veiem diem que algun dia netejarem però que al final no ho fem mai, per por, per temor. Amb la neteja no llençaran res, al contrari, ho guardaran al lloc que toca, al lloc d'aquells fets extraordinaris que a tots ens passen de tant en tant i que ens ajuden a formar-nos com a persones i a fer-nos un camí a la vida.

- Gràcies Noe, li diu, amb veu fluixeta.

- Gràcies Pau.

S'aixeca i marxa. Abans de sortir per la porta es gira i el mira. Ell tota l'estona l'ha mirada. Ella li llença un petó amb la mà i marxa definitivament.

- Que maca que ets! Pensa en Pau.

Es queda una estona més al bar. Medita tot el que ha passat aquella estona i totes les paraules que s'han dit, intentant trobar amb la clau que busca, una llum que li senyali la direcció a seguir.

Està content perquè ha estat valent, ha buscat la solució. N'ha extret que ja no estima la Noe, que allò era un amor de joventut i que en aquest catorze o quinze anys tot allò s'ha refredat, s'ha perdut, s'ha convertit en respecte i goig per un passat del que no s'ha d'averkonyir. La pols dels records no li deixaven veure clar. Està trist perquè ha perdut un somni de joventut i això sempre fa mal perquè ens recorda que ens anem fent adults, que el temps no para mai. Està tranquil perquè ha solucionat un fet que el portava acompanyant des de feia anys i que no el deixava viure plenament. Està angunios perquè només li queda resoldre un dubte i és el més important de la seva vida, el que marcarà el seu destí final, estimo la meua dona?

Conversa guaridora

- Què vols que et digui? Que no l'estimo i que no el veuré mai més? No crec que l'estimi tot i que el portaré sempre al meu cor. Hi ha fets a la vida que deixen empremta per sempre i aquest n'és un. No puc dir-te res més. No hi ha una explicació raonada. Perquè l'estimes tant, tu? Segur que tampoc pots explicar-ho. Ho fas i prou.

Quelcom desconegut t'ordena fer-ho i no hi poses cap però. En tinc un record bonic, agradable i melós de tot això. Quan el veig es desperta un sentiment amagat que no tinc amb ningú més, ni amb el Pere el tenia. No cal que pateixis, no és amor. No he tingut ni el temps ni l'oportunitat com per estimar-lo. Em van prendre l'oportunitat, no et sembla? I si, t'estic acusant. Erem joves i vam actuar d'aquesta forma. No cal tornar al passat i fer-nos més retrets. Amb tot això m'he donat compte que fins ara no he estimat mai cap home. Em sento trista per això. No crec que m'ho mereixi, sincerament.

Que estic ressentida perque no tinc parella, cap home a qui estimar i busco el d'una altre? No diguis això. Ets massa bona persona per dir-ho, Far. No ho penses realment. Ho sé perque et conec. Estàs nerviosa per tot això que està passant i perque seràs mare. A més a més no crec que sigui veritat. Ja sóc gran com per saber-les aquestes coses i tu també ho ets prou. Saps perfectament que si això fos veritat no seria pas culpa meva, em sembla. No busques fora allò que no trobes a casa? Seria que ell no t'estima en realitat. Mira t també a tu mateixa abans de buscar dimonis exteriors.

I tranquil·litza't perque crec que ell no m'estima i que també en soc un record agradable però del passat. Ens vam fer un petó, Far. L'altre dia i en aquesta mateixa taula d'aquest raconet de bar. Necessitàvem fer-ho tots dos. Va ser un petó desitjat però no de desig. No es veia per enlloc el desig. Més aviat era per segellar una amistat i tancar ferides. El que és segur és que jo ja no formo part de les seves preocupacions actuals. Aquell petó ens va curar i alhora ens va separar, ens deia que els nostre camins a partir d'ara seran paral·lels però mai més convergents.

I també et dic que el Pau està ple de dubtes sobre si t'estima o no. I crec que sí, que t'estima, que aniria a la fi del món per tu però que no ho té clar, li falta posar-hi ordre i tu l'has d'ajudar. Ajuda'l Far, dona-li llum, dona-li seguretat i acabarà veient allò que té a dos pams dels morros. Està a punt de ser pare i això també el té trasbalsat, neguitós. Necessita pau i seguretat. Necessita trobar-se. Que acabi el viatge d'una vegada. Fa massa que dura i el desorienta.

Deixa de plorar, sisplau, que em faràs plorar a mi també com una magdalena. Està a les teves mans que vegi on ha d'anar. Ho vas fer una vegada i ara hi has de tornar. El Pau és així, li costa veure la costa i li han de fer senyals. És un mal navegant si no l'ajudes.

I pel que fa a nosaltres dues, no creus que ens hem fet ja prou mal a la vida? No ens l'hem complicada prou com per decidir no continuar igual? Et demano perdó. Vaig fer malament i sí, reconec que vaig atribuir-me el mèrit del treball. Fa vint anys d'allò, Far! Sisplau, ja n'hi ha prou. Perdona'm. No cal que siguem amigues, només cal que deixem d'odiar-nos. Amb això em dono per satisfeta. Més, pensa que ja no seré una amenaça per a tu. Ja ens ho hem dit tot el Pau i jo. Ja ho hem aclarit tot. També tu vas atribuir-te una mentida molt gran, ja fa anys, lluny de casa. Estem empatades i no cal un desempat. Acabem el partit, no et sembla? I ara que hi penso,...no t'agradaria que les mostres filles es féssin amigues? Qui sap...potser al parc s'acabaran coneixent.

Confidències arran de mar

La pregunta de la Maria els retorna a tots a la platja. De nou tornen a estar en contacte amb la sorra freda i senten la marinada al cos. Quan els ha durat la metamorfosi, deu minuts, vint-i-cinc, un parell d'hores? No té cap mena d'importància. Ja són adults i la Maria planteja la pregunta que s'han anat fent generacions i generacions abans que ells : Què m'espera el dia de demà? Què vull ser quan sigui gran?

- Doncs tornarem a casa i farem els exàmens finals, comenta la Paula, potser de tots, la més innocent.

- I després, què? Hi torna la Maria.

- Vacances!! Diu la Paula.

- Mira que tens poca vista, noia! La Maria es refereix a que penses fer el dia de demà, diu la Far. - Estudiaràs? Treballaràs? El que sigui. Què serà de nosaltres?

- Jo vull treballar, comenta el Puli. No vull continuar estudiant, ja n'estic més que fart. He estudiat per obligació dels meus pares que volen que fagi una carrera i tota la pesca. Però jo no vull, jo vull treballar per poder tenir

calés i marxar de casa. Ja tinc uns col·legues que faran el mateix i només m'hi he de decidir. Ho diré als meus pares i marxaré.

- Agafaran un cabreig de cal Déu, diu el Pau.

- I què? No em poden dir res, tinc dinou anys jo. En faré vint en pocs mesos. Estic fins el collons de fer el que em diuen. Que si és el millor per a mi, que si així tindrè més possibilitats de trobar feina i guanyar Diners...Els què saben dels problemes dels joves. Ells es van quedar fa vint o trenta anys enrera i viuen en un món apart. A més, què hi ha de mi? del que jo vull? Jo vull treballar i fotre el camp! Jo vull calés a la butxaca i fer el que em peti!

- I tu Pau?, diu la Far. Què esperes de la vida, Pau? La mirada de la Far és intensa, penetrant. Vol saber què hi passa dins del caparró d'aquell noi que la té embadalida.

- Bufa! És difícil de

dir. La veritat és que no n'estic segur. Potser faré química, Però no estic segur perquè el que realment m'agradaria fer són ciències del mar però he de marxar massa lluny de casa per fer-les. Ho fan a Cartagena, quins pebrots! No estic segur que vulgui marxar de casa. Em dona seguretat estar a casa, prop dels meus pares i amics. M'agrada llevar-me i veure la muntanyeta cada dia. No sé si...

- Tens un embolic de collons, nano! El talla de cop la Maria. - Mira, jo ja ho tinc decidit i no em penso tirar enrera. Vull fer econòmiques i aniré a fer-les al país vasc, que és on en saben més. I si no els hi agrada als pares, que s'aguantin. Oi que he estudiat com una burra per poder anar-hi, doncs ara que paguin.

- Però no us lliga res a casa, al vostre entorn? A mi em costa marxar no per por a anar a un lloc que no conec si no perquè em sento lligat a la meva terra, m'agrada estar-hi!

- Però que és més important, la teva terra o la teva formació com a persona i els teus desitjos? Salta la Paula. - Aquestes ganes d'estar arrelat al que coneixes farà que et perdis que hi ha més enllà. I si trobes que hi ha llocs que són millors o més interessants? Per culpa d'això t'estaràs perdent tot el que el món et pot oferir. Cal voltar i conèixer món. El món és molt gran i no te'l pots perdre. Mira ara, estem en una platja ben lluny de casa i és prou bonic i estem vivint una estona molt xula. Si no surts de casa, no ho vius mai això. Penses perdre-ho per que t'agrada llevar-te i veure no sé quina muntanya? Fes-li una foto! Casa teva sempre hi serà on és. No es mourà i hi pots tornar. Són uns anys fora i prou. Ves-te'n a Cartagena, home. Jo penso anar a Grenoble, a fer un erasmus.

El Pau reflexiona un moment sobre aquelles paraules. Tota la vida les ha sentides. És l'avi Tià que li diu que volti, que surti, que conegui món i en canvi ell s'ha convertit en l'avi Esteve, arrelat a la seva vinya i a la seves olives. I ell no ha patit cap guerra, no ha hagut cap situació traumàtica que l'haig fet desistir de veure món, de saber què si cou per allà fora. Li estan refregant per la cara que és cobard. I això li fa mal.

- Jo vull anar a Girona, diu la Far, amb un veu apagada, fluixa, malenconiosa.

- Què et passa? Fas un veu molt trista, li diu en Pau.

- Us adoneu que és probable que no ens veiem mai més? Això em posa trista. Portem quatre anys plegats.

Potser no a les mateixes classes però ens hem anat veient i hem fet una amistat prou bona. En uns mesos tot això s'haurà acabat, estarà perdut. L'un amb els vascos, l'altre a l'altra punta del país. No ens veurem més.

Poser ni tan sols coincidirem més perquè alguns a sobre vivim en pobles diferents. D'acord que és una etapa de la vida i que ara farem nous amics als llocs que anem però no deixa d'entristir-me que perderem la nostra. Una amistat s'ha de cultivar, s'ha de mantenir amb el contacte diari. Si deixes d'estar-hi a sobre s'acaba fent malbé i es perd. Siguem realistes, això ens acabarà passant. D'aquí deu anys gairebé ni ens en recordarem de tot això. No us entristeix?

- Això no passaria si tots fóssiu com jo i no volguéssiu marxar, diu en Pau per alegrar una mica la nit.

- HUUUUUU! Diu la Paula.

- Farem el que podrem Far. Tens raó i és trist però la vida és així. Hem de saber renunciar a certes coses per aconseguir-ne unes altres. Ens hem fet grans i hem d'acceptar-ho. Quan vas entrar a l'institut bé que vas perdre contacte amb molts dels companys de primària. És el mateix. Saps quina és la diferència? Que ara ja ets gran i ets conscient de la pèrdua que significa fer-se gran. Estem a punt de volar sols per fer-nos una camí i deixarem coses enrera. Cuidarem el jardí com puguem i si alguna planta es resseca, haurem de fer el cor fort, li respon la Maria.

- És veritat! Diuen plegats tots.

El tronc que en Pau ha posat al foc fa una estona continua cremant i escalfant la nit. S'ha fet una bona brasa que manté el caliu. Els dimoniets continuen ballant davant seu i enduent-se les restes de joventut que encara els queden.

- Què trobareu a faltar? Pregunta el Puli.

El Pau s'ha adonat que se li acaba el temps per poder aconseguir alguna cosa amb la Noemí. Està pensarós i capcot. Mira com es va cremant el tronc. Arribarà un punt que s'haurà cremat tot i no en quedarà res. Li passarà el mateix amb la Noemí? També se li està acabant el tronc a les seves possibilitats. Li torna al cap el ros civada d'abans. Què deuen estar fent aquell parell?

La Far està mirant el mateix tronc i té el mateix pensament respecte del Pau. Li agrada força però de què serviria dir-li-ho? Es pregunta. No està segura que li agradi i més aviat, intuïció femenina, pensa que li agrada aquella mala puta de la Noemí. Com que és tant reservat, costa de saber. I pel poc temps que ens queda, val la pena? I si ens agradem i sortim? Patirem la separació, ell a Cartagena i jo a Girona. No sé si vull passar per això. No vull

patir. Si s'ha de fer, fem foc nou i trenquem amb el passat del tot. El cap de la Far també barrina tot de possibilitats i de problemes possibles. És massa llesta i massa perfeccionista. A vegades pensa més del compte i li agrada tenir-ho tot apamat i lligat. Els dubtes li generen inseguretat i no li agrada.

- A mi m'agrada, Paula, salta el Puli, trencant el silenci que s'havia tornat a instal·lar entre ells. La Paula no sap on amagar-se.

- Apa nen, quina vergonya! Està vermella com un perdigot. El Puli també.

- Havia de dir-t'ho i aquí és el millor moment. Almenys t'ho hauré dit i tindrè la consciència tranquil·la. Hauré aprofitat l'oportunitat. No vull perdre't sense haver-t'ho dit abans.

La Paula encara no sap que acabarà vivint amb el Puli, que seran prou feliços i que no anirà a Grenoble perquè els seus pares no s'ho poden permetre. Els desitjos topen sovint amb la realitat i a vegades guanyen els uns i a vegades els altres. El Puli tampoc ho sap tot això, però ho desitja.

Ai nena, que romàntic! A la platja i al voltant d'un foc se t'han declarat! Quan ho sàpiga la Txell veuràs!

A la Txell li agrada el Puli.

En Pau pensa que ha tornat a tenir mala sort. Si la Noemí fos allà, també podria dir-li que l'estima i que si cal no aniria a la Cartagena dels nassos i que aniria a Lleida o on fos per ella, que ja trobaria alguna cosa interessant per estudiar-hi.

- Mare meva, que diran les altres quan sàpiguen que hem estat tota la nit aquí, a la platja. Diu la Paula, intentant canviar de tema de forma poc elegant. El Puli se sent una mica ferit. Esperava que se li tirés al coll i el petonejés salvatgement. Massa pel·lícules.

- No crec que ens trobin a faltar! Amb aquella colla de danesos s'ho deuen haver passat molt bé. Diu la Maria.

- Jo tinc la il·lusió d'anar algun dia a Dinamarca, diu el Pau.

- Doncs la Noe m'ha dit que si podia, es tiraria al paio aquell que li anava al darrera. És una porca!

La veritat és que la Far no té ni idea de si la Noe es tira al nòrdic o no se'l tira. No ho sap ni ho vol saber. Tant li fot el que fagi amb la seva figa. Ara bé, és la seva darrera eina per comprobar si el Pau és de pedra o és de gel i el pot acabar fonent. A veure si reacciona d'alguna forma i pot confirmar els seus temors.

I el Pau és de pedra però fosa per dintre. Al sentir allò, s'esllavissen les seves esperances de poder estar amb ella. Si s'ho fa amb un altre és que no li interessa gens ni mica ell. Quan es trenca un desig acumulat i fet créixer durant molt de temps, és molt dur. Li ve al cap quan a l'avi se li va morir la prunera. L'havia plantada al millor lloc de tots treien abans la prunera vella, que tot i vella encara donava bon fruit. Deia que s'havia de renovar, que faria unes prunes molt més bones i que quan ell fos mort, encara podriem anar a recollir prunes, que tindriem arbre per molt anys més. Com si en Pau, mort l'avi, ja tingués assignada la feina de mantenir aquell tros de muntanya en actiu, perpetuant-ne la feina. La va empaltar, la va ensulfatar quan tocava, n'estava pendent de malures i mals diversos. Allò li va portar uns quants anys fins que no van començar a surtir les primeres prunes en condicions. Dons quan estava gairebé tot llest, una tempesta de primavera, molt forta, li va clavar un llamp al damunt. L'avi desfet.

- Mira que n'és de gran el món i ha hagut de caure justament aquí!! La puta mare que em va parir! Tanta feina per no res!

Era el seu llegat, un monument que volia deixar als seus com a record d'ell mateix. Què millor que un arbre, lligat a la terra d'on n'extreu tots els aliments i lligat a l'aire, al cel, cap a on creix fort i ferm, amb una gran capçada que aixopluga tothom. L'atzar se li va girar en contra aquella vegada.

En Pau està desfet però ho accepta resignat. La darrera mostra de la seva cobardia. Està trist però intenta que no es noti, que no ho vegin els altres, reservat com és. Pensa que s'ha acabat el seu somni. Potser millor així, també pensa. Al cap i a la fi, no ens veurem mai més tampoc. Que més té que sigui ara o d'aquí unes setmanes, quan acabem l'institut. Fem foc nou i oblidem el passat. Amb això coincideix amb la Far. Pensa que ha estat un cobard tot aquell temps. Que hauria d'haver-li demanat per sortir. Que el rebutjava, doncs mala sort. Ell era com era i ja li estava bé. Qui no li agradés, que no ho mirés. Foc nou. Allò va passar quan era una nen i ara era gran. Havia d'aixecar-se i mirar endavant. Havia d'allunyar-se de tot allò i veure món. Aniria a Cartagena.

A la Far li sembla que el rostre d'en Pau despren una lleuganyota de dolor, de tristesa. Anys més tard, aquesta mentida, aquest pecat original de la Far, estarà a punt de trencar la seva relació. Però encara no ho saben.

De sobte, una gran llum es fa present. El sol acaba de llevar-se i treu el nas per l'horitzó. El mar està tranquil com una bassa s'oli. Pràcticament no hi ha oratge i el grill fa estona que ha callat, cansat de xerricar tota la nit.

Quan el sol se'n va anar a dormir encara eren nens que no s'havien plantejat el seu futur i ara que el sol es despe

ra són homes i dones que ja se l'han plantejat però que no tenen ni idea de si el podran assolir o com ho pensen fer. La lluna i les estrelles els han vist canviar. Amb l'arribada del nou dia, són plenament conscients que no són els mateixos, que s'han transformat, que tenen a les seves mans la seva vida i que han de començar a volar del niu, alguns de forma dràstica i altres de mica en mica però que hauran de fer-ho. Que això els costarà alguna llàgrima, algun trencament de cor, alguna renúncia dolorosa també ho saben però estan disposats a acceptar-ho. Ja són grans.

Tots cinc miren el sol. Encara queda retzina i el moment bé es val un bon brindis. S'agafen de mans. El Puli i la Paula aixequen les ampolles ben enlaire, ensenyant-les al sol que encara lleganyós, torna a enfil·lar el seu camí diari.

- Per nosaltres!! Criden tan fort com saben i poden.
S'acaben les ampolles plegats.

Angoixa

La Txell li ha dit a la Far, com aquell qui no vol la cosa, que el Pau ha parlat amb ella per demanar-li el telèfon de qui tu ja saps.

- No ho sé, tens un marit tant callat que no dóna mai gaires explicacions.

La Far té por. Té por de perdre el seu marit i de perdre totes les seves esperances, anhels i desitjos de futur. Té por de perdre el pare de la seva filla. Té por que el passat retorni i li prengui tot allò que li ha costat tant d'esforç de guanyar i que la fa tant feliç. Estima el seu marit. Té la vida que volia tenir. Els seus ulls foscos són més profunds que mai.

Rumia com és possible haver arribat a aquell punt. Han estat uns anys feliços, on s'han estimat i respectat, han tingut projectes comuns, s'ho han passat bé. Han follat regularment, cosa que diuen els experts és un símptoma de bon funcionament de parella. En canvi, tot i això, ell intenta recuperar un passat pràcticament oblidat que ha reaparegut de nou a les seves vides, d'improvist. Perque, Pau? Per quim motiu em fas això? Què t'he fet jo per què em tractis així? M'estimes com jo t'estimo a tu? He fet quelcom malament? Tot de preguntes barrinen el cap de la Far.

Es dóna compte que en la seva relació hi ha una taca fosca, un tema prohibit que no s'ha aclarit ni airejat. Mai han estat sincers l'un amb l'altre pel que fa a allò. L'un perque l'havia oblidat per despit i l'altre perque havia fet tot el possible per soterrar-lo i amagar-lo. Allò s'ha anat podrint al seu interior i ha acabat explotant deixant anar la seva mala olor. Es dona compte que cal parlar de tot encara que pugui fer mal i signifiqui pèrdua. No es poden deixar assumptes pendents, tapats, perque la vida els acaba fent tornar i és aleshores quan fereixen de debò. La Far és una dona decidida i valenta que habitualment sap què vol i com aconseguir-ho. Els seus ulls saben cap on han d'il·luminar. Ara per ara no sap què en sortirà de tot allò que s'està coent però segur que no es quedarà de braços plegats. Això mai.

- Ja és hora que ella i jo parlem, també.

Llegat

Els avis d'en Pau van morir en pocs mesos de diferència l'un de l'altre. Primer en Tià, que era més gran. L'Esteve no va fer cap comentari. El menyspreu de la ignorància. En pocs mesos el va seguir a l'altre barri. Enterrat el primer, la salut del segon es va debilitar ràpidament. Semblaven entrelaçades. En Pau li van agafar les morts quan encara era a Cartagena, acabant ja els estudis i no va poder acomiadar-se de cap d'ells. Allò li va ser molt dur. Els seus avis eren una referència bàsica per a ell. Li havien ensenyat molt de la vida i l'havien ajudat a prendre decisions importants. Ara s'havia quedat sense això i necessitava reflexionar sobre com l'havien ajudat per poder anar tirant ara que ells ja no hi eren.

Amb l'avi Tià, en Pau apren que hi ha un món molt gran ple de possibilitats i que cal anar-lo a buscar, que cal sortir d'on ets, de casa, de la seguretat d'allò quotidià per conèixer que a la vida hi ha la possibilitat de fer allò que vols, allò pel qual somies, per assolir el teu objectiu i a canvi només es demana voluntat i decisió. També apren que a la vida a vegades cal actuar segons les pròpies conviccions encara que això signifiqui fer mal a gent molt propera. No cal avergonyir-se d'això perque s'ha fet pensant en un motiu de justícia, un motiu beneficiós globalment. Això pot provocar patiment, dolor de veure gent propera amb un sofriment del qual potser en som responsables, però cal fer el cor fort perque la fi s'ho val. La fi justifica els mitjans és una frase molt seriosa i s'ha

d'utilitzar amb prudència, amb un criteri clar i sobretot noble, de justícia natural, però s'ha d'utilitzar en ocasions i que no podem tirar-nos enrera, no podem quedar-nos de braços plegats. Amb això en Pau apren a pensar de forma àmplia, mirant més enllà del cirerer i els ceps. Un ideal de bé col·lectiu s'ha de perseguir i intentar assolir encara que això pugui arribar fer mal al altres. També apren a ser fantasiós, imaginatiu, capaç de fer volar la imaginació a llocs llunyans sense haver-los de trepitjar

També apren a conviure amb una personalitat absorbent, que eclipsa tot allò que hi està al costat. El seu avi era un gran personatge, conegut, popular i ell no era res.

Amb l'Esteve és ben diferent. En Pau apren l'amor per les petites coses, per la quotidianitat, per la feina ben feta, a valorar l'esforç i apren a tenir paciència, molta paciència. Les olives són petites com la punteta del dit. Però van passant les setmanes i es van inflant, van creixent com ha fet ell, canvien de color cap al negrós i toca collir-les del terra o estassar-les amb la canya per que caiguin i collir-les igualment del terra. I tot allò perquè? tanta feina per quin motiu? Doncs perquè la iaia li prepari una torrada amb oli i sal, olorosa, saborosa, fantàstica. Allò tant bo s'ha fet esperar, s'ha fet pregar. Ha tingut paciència, ha hagut de suar de valent i esperar molta estona, mesos. Ho ha donat la terra i l'arbre, un arbre al que han hagut de cuidar i vigilar que no agafés cap malura, un arbre al que han estimat i procurat benestar. Apren a vigilar els petits detalls i estar-ne a l'aguait quan s'observa la més mínima desviació. Valora l'esforç que cal per assolir un somni.

Amb l'avi també apren que no tot a la vida és alegre. Apren que hi ha situacions en les quals es passen mals tràngols, pollastres que cal mejar-te'ls per continuar endavant, que cal fer el cor fort i continuar caminant. Apren que cal conviure a vegades amb la decepció i que això no ens ha de desanimar. Aixecar-se i continuar.

En Pau no acaba d'entendre com visions cosmològiques tant diverses l'han pogut influenciar tant. Tots dues les troba igual d'adequades i correctes.

- Seré un cagadubtes? Arriba a pensar. - No sabré mai el que vull. No em decideixo mai per res concret. La Far està bona, d'això no en tinc cap dubte. Li dec agradar prou?

Es llicencia amb unes notes força bones. Durant la llicenciatura ha viatjat força ja que ha hagut d'anar a estudiar efectes marins a diversos llocs, prendre mostres per anàlisis... Això també l'ha ajudat a esbravar-se, com deia l'avi i li ha permès apagar les brases, colgades sota litres i litres d'aigua de mar.

Durant els darrers dies i en plena temporada d'exàmens finals, un dels seus professors, li pregunta, en castellà això sí.

- Pau, i ara què? Tornes al teu petit país? Vols dir que és prou gran per a tu?

La pregunta l'agafa de sobte, sense resposta encara.

- No sé. Suposo que sí. Què més puc fer?

- Ets bo, noi. Tens un currículum força interessant i millor encara, tens voluntat per fer la feina i fer-la bé. Si vols una plaça de becari aquí, crec que la podries assolir. També hi ha opcions d'anar d'investigador fora, per altres universitats de la resta d'europa o pots intentar anar en una expedició cap a l'antàrtida. Això últim ho tens difícil però no impossible. Tu mateix. Hi ha moltes opcions fora de casa teva.

Ell rumia més aviat quantes opcions té a casa seva. La veritat és que té ganes de tornar. Durant tot el curs s'ha anat escriguent amb la Far i vol tornar-la a veure. Es agradable, atenta, riallera, coqueta com poques. Està a gust quan es parlen. Se sent segur i protegit.

Li sembla fins i tot que li vol fer un petó. Però dubta. Dubte tant per si la Far sent el mateix com per si realment vol tornar a casa, al seu petit país.

De nou li tornen al cap els exemples deus seus dos avis, aparentment tant distanciat l'un de l'altre.

- Què farien ells en una situació així? Doneu-me un senyal, òstia!

I el senyal arriba en forma de carta. S'escriuen cartes manuscrites, com les d'abans de l'outlook. Al Pau li agrada fer-ho així perquè hi està més estona. Has de comprar els segells, enviar la carta, escriure-la. Li està dient a l'altre que no t'importa consumir el temps per ella. El temps és finit, limitat i s'ha de saber invertir bé. Enviar-li cartes és una bona inversió. A la Far també li fa gràcia allò i accepta el joc plenament. Ella no vol un petó d'en Pau, el vol tot ell.

Rep una nova carta de la Far. Aquesta és diferent. A la carta hi posa.

Hola Pau,

Aquesta és la darrera carta que t'escriu des de Girona. En uns quinze dies seré de nou a casa. Ho he aprovat tot!! Ja em felicitaràs com toca. No et ull pressionar però un sopar dels bons no el rebutjaré. Ja en tinc ganes de tornar. Se m'ha fet llarg tot aquest temps fora. M'han anat molt bé les cartes que ens hem anat enviant ja que em recorden casa meva. A través teu recupero el vincle amb la terra que em va veure néixer. Ja veus quina ironia. Eres tu el que estaves arrelat a la teva terra i ara sóc jo la que ploro per no ser-hi. Potser has estat tu qui m'ha fet agafar aquest vincle. Si és així, t'ho agraeixo. M'agrada que m'ensenyis coses.

Tu no sé on seràs en el futur però segur que siguis on siguis, no m'escriuràs a l'adreça d'ara. He decidit que torno a casa, amb els meus. Buscaré feina per allà i el que vingui vindrà. No tinc gaires plans ara per ara. Molts coneixements i poca experiència. Me'n sortiré. Tu ja saps que ho faré.

M'agradaria que tu també pensessis el mateix i tornéssis a casa teva. Oi que m'entens? Ajuda'm a sortir-me'n.

No és tant divertit fer-ho sola. T'ho diré més clar. Tu ets tímid i mai m'ho has amagat. Has estat valent. Jo sí que t'ho he amagat perquè també en sóc i molt. I també tinc por del refús, que et diguin no a allò que desitges. Cara a cara em costaria dir-t'ho. T'ho escric ja que per correu sembla més fàcil. Més impersonal però més segur. Fa igual de mal però menys vergonya. No em veuràs plorar en cas que em diguis que no. Pau, jo t'estimo. Ja t'ho he dit i amb lletra ben gran. De fa anys podríem dir però han estat aquests darrers mesos que m'han donat la certesa. Diuen que la distància és oblit però en el meu cas, la distància ha estat un reforçament dels meus sentiments i una confirmació d'allò que vull i desitjo. Has de fer la teva vida i això no t'ha de fer canviar l'opinió que ja hagi pres però m'agradaria que tornéssis i poguéssim començar plegats alguna cosa més que no una pel·lícula al cinema.

Voldria donar-te pau i amor. Acollir-te i estimar-te. Te'n recordes? Fa anys que ho porto dintre, gravat.

Far.

La llegeix un bon grapat de vegades, les darreres amb els ulls plorosos de l'emoció. Agafa un foli i escriu unes paraules. Poques perquè no en calen gaires. No cal extendre's. Clar i concís. Ella ho entendreà. Plega la carta en tres troços exactament iguals, la posa en un sobre llargarut de color crema pàl·lid, li enganxa una quantitat de segells i xino-xano, sense presses, va a correus on la pensa deixar caure pel forat de la bústia. Abans se la mira una estona. Està segur d'allò que fa.

- No sóc un cagadubtes. Ho tinc clar. I la carta cap al seu destí.

Fa mesos que ho està fent però aquesta carta és diferent, tanca una etapa i és la darrera carta que li enviarà a la Far en tota la seva vida.

De tornada al pis està força tranquil tenint en compte que acaba d'obrir el seu cor per primera vegada a la seva vida. Li ha agradat allò i no li ha significat cap recança. És un alleugeriment.

Torna a pensar en els avis absents. Tot d'una s'adona que ells haurien fet el mateix i que havia trobat la solució a l'atzucac. Tot i veure la vida de forma tant diversa, ambdós l'havien viscuda de la mateixa forma, l'havien viscuda segons els l'havia guiat el cor. Ell havia fet igual. Havia recollit tot el seu llegat, l'havia interioritzat. Ell havia pres una decisió pròpia, personal però que tenia el seu origen en tot allò que li havien estat ensenyant, explicat i que ell havia anat guardant. Tant se val que un li agradés viatjar i a l'altre no, que un fos xerraire i fastuós i l'altre callat i eixut, que un recités poemes de verdaguer i l'altre com s'empaltava una pomera. Eren dues persones que prenen les seves decisions de guiats pel sentiment i pel coneixement que tenien de la vida. Ell també ho havia fet ara i estava segur que hi podria tornar.

Mai havia tingut l'oportunitat de tenir-lo tots dos alhora, plegats. Decisions preses en temps difícils i mai airejades ho havien impedit. Aquí els seus avis, generosos com pocs, van ser garrepes i es van equivocar. La rancúnia va poder més i va impedir que primer com a nen i després com a adult gaudís alhora d'aquelles dues persones tant extraordinàries i que tant estimava. Ara, tot i ser morts, li havien deixat un regal conjunt i era el millor regal que algú pot desitjar, li havien deixat una forma de veure i comportar-se a la vida, li havien balisat el camí a recórrer per arribar algun dia al port d'arribada on encara no sabia què hi trobaria. La clau del seu destí. Aleshores encara no sabia que s'hi trobaria a ell mateix i que el seu viatge hauria acabat.

En pau pensa que tots tenim casa nostra, allà on hem nascut i on la majoria hi estem a gust, ens hi sentim segurs. Ara bé, això no ens ha d'impedir veure que el món és molt gran, té molt a dir-nos i a ensenyar-nos. Aquest món s'ha de viure i veure, s'ha de conèixer i també s'ha d'estimar, protegir perquè és casa d'algú altra. Tot allò que aprenguem servirà per millorar la nostra vinya, que els ceps fagin millor raïm i les cireres siguin més dolces i vermelles.

Tenia una primera resposta a les preguntes del professor. Sí, tornaria a casa seva. Sí, volia tornar a casa seva i trobar-se amb la Far. Sí, el seu país era petit però quin problema hi havia? Des d'ell es podia anar arreu sempre que s'hi volgués anar. El seu país no el constrenyia, al contrari, li donava força per conèixer la resta del món, que sí que era gran. Si alguna cosa se li havia de fer petita seria el món, no el seu país. A casa seva no es posava cap barrera a ningú que s'hi arribés amb bona voluntat i ell esperava el mateix. Estimava aquell trosset de terra, la seva llar i on tenia les arrels i des d'allà, amb voluntat i ganes podia anar arreu, aprendre el que fos i tornar perquè el seu petit país no ho fos tant. S'havia fet gran, era prou espavilat i prou valent.

El professor no ho va entendre mai i es va quedar amb la idea que tenia una novietat i llençava la seva carrera per ella, per unes faldilles. Al professor ningú l'ajudava mai a fer el lliit.

Quan en Pau tenia nou anys era el gallet de la classe. Havia de ser el que participava més, el que responia abans que ningú als professors. Durant les obres de teatre que es representaven a cada final de curs, quan es feia la festa de cloenda i comiat del curs escolar, ell sempre era el narrador de l'obra de la seva classe, protagonista indiscutible, sempre dalt de l'escenari i en primera línia. Un dia, tot això va canviar, es va capgirar i es va convertir en el noi tímid, introvertit, allunyat de la popularitat que seria la seva conducta els anys posteriors. Aquell dia van fer la primera sortida en autobús lluny de casa. Els van portar a Ripoll, a passar el dia. En Pau tenia una amiga que sempre deia que era la seva nòvia. Era l'Eva. Aquell dia, a l'hora de dinar, a la plaça del Monestir, no se li va acudir res més brillant que fer-li un petó. No era el primer que li feia però aquesta vegada li va fer a la boca, tal i com havia vist que feien els seus pares i altres parelles de gent gran. L'Eva estava començant a deixar de ser nena i feia els primers passos per fer-se dona i sabia que allò no esta ben fet. No li va fer gens de gràcia i va empènyer enrera al Pau amb tanta força que aquest va caure de cul a terra, sobre un bassal que havien deixat les pluges del dia anterior i que van estar a punt d'anul·lar la sortida. L'Eva, molt enfadada, va començar a cridar al Pau; que no ho fes mai més, que no li agradava, que era una porqueria, que la deixés estar tranquila. En Pau al terra, amb tot el cul i les calces xopes i amb tots els companys de classe rient-se d'ell. També la gent que estava per la plaça, passejant o visitant la ciutat, es paraven al veure aquell espectacle infantil tant divertit. Es volia fondre. Es va passar tota la resta el dia caminant com un ànec, amb els pantalons ben xops, suportant les bromes dels amics. Totes les nenes es rien d'ell. I a dins l'autocar de tornada a casa, encara més. Allò va ser massa per a ell. Quan aquell dia va anar a dormir encara sentia la rialla de tota la colla. Va plorar molt aquella nit, tant que les llàgrimes se li van endur el valor per afrontar els riscos i les ànsies de popularitat. No volia passar mai més un ridícul com el d'aquell dia a Ripoll. Va preferir fondre's en l'anonimat, en la grisor, allà on no es destaca ni per bo ni per dolent, allà on tothom t'ignora i ningú se'n riu. Durant aquell viatge, una persona li va fer mal i el va fer canviar.

Pecat original

En Pau va a la botiga de flors a comprar-li un ramet a la Far. No és cap aniversari ni cap data senyalada però li ve de gust. Pensa que li agradarà. No és una persona de molts detallets però de tant en tant, no costa res, pensa. La botiga no es troba gaire lluny de casa. Pot anar-hi a peu en cinc minuts. Tenen un pati sempre curull de plantes i flors. Fan un goig de veure, sempre tant florides, tant ufanes, de tots els colors imaginables. Es nota que hi tenen mà. Només de mirar-les ja les compraries. Al Pau li agraden les flors i les plantes. Li van ensenyar a estimar-les. Un petit record dels seus avis li passa pel cap. Per desgràcia ja son morts tots dos. Van morir en pocs mesos de diferència. Van morir encara rancuniosos l'un amb l'altra per allò que havia passat feia desenes d'anys en una guerra terrible. Mai en van parlar i mai es van perdonar. Un epíleg trist per una història encara més trista.

En Pau gira la cantonada, entra a la botiga pel pati ufanós i un fantasma se li apareix del passat, un passat que havia oblidat i enterrat voluntariament en una platja del Peloponès. Davant seu, la Noemí. La té a dos metres i es mira un llimoner.

- Hola, Ets tu, oi? li diu el Pau, amb una veu insegura. Han passat molts anys però no hi ha cap dubte. És ella, l'única raó per anar a classe de matemàtiques. Aparta la mirada del llimoner, sorpresa. Ha reconegut la veu del Pau, tot i haver passat tants anys també. Poc se l'esperava trobar.

- Hola Pau, quant de temps! S'acosta i li fa un petó a la galta. En Pau nota com una fogarada a l'interior. Pensa que es deu haver posat vermell com un d'aquells bitxos que hi ha una mica més enllà del llimoner, que miren drets cap al cel.

- Doncs fa 14 anys, noia. És molt de temps, ja ho pots ben dir!

- Caram, si que te'n recordes.

- En teniem divuit i ara en tinc trenta-dos. Una senzilla resta! En Pau li fa la sensació que acaba de fer-se el pedant amb aquella resposta. Davant seu tot és inseguretat. Qualsevol cosa que digui li donarà tres-centes voltes amb explicacions diverses sobre què en pot pensar ella.

- No has canviat gens!

- Tu tampoc, encara estàs tant maca com abans. A en Pau li surt de l'ànima dir-li-ho. Si hagués pensat no ho hauria dit però no ha estat el cervell el que ha donat l'ordre, ha estat un resort ocult dins del cor.

- Apa, què dius! A

ra seré jo la que em posaré vermella! Això li fa pensar al Pau que efectivament, ell està vermell com el bitxo d'abans.

- Com va tot? Hi torna el Pau. Intenta de forma barroera desviar una mica el tema.

- Més o menys bé. Si té de fer un resum ràpid acabaré aviat. Vaig acabar els estudis, a Vic. Tu vas anar força més lluny, segons em van dir altres. Aquí la veu agafa to de retret.

- Després em vaig casar però em vaig divorciar més tard. Vam tenir una nena, la Farell, que corre per allà. El millor que m'ha passat a la vida. Ja veus, no hi ha gaire que explicar. Una vida com qualsevol altre.

Senyala entre unes rengleres de plantes aromàtiques. Entre alfàbregues, romanís, farigoles i un parell de maria lluïses hi corre una nena d'uns tres o quatre anys, rossa i amb els ulls blaus com aquell mar hel·lènic que ja

queda tant llunyà. La veritat és que és una nena preciosa.

- Que maca!

- I tu, et vas casar amb la Far, oi? Dóna-li records quan la vegis.

- Doncs sí, casats i a punt de tenir una nena també. Li donaré records de part teva.

- Apa, felicitats! Molt bé. Tant poc que t'agradava la canalla!

- La gent canvia amb els anys. Ens fem grans i quan toca, toca.

- Tu no has canviat gaire, em sembla, Pau. Encara t'entrebanques una mica quan...S'atura un moment i sembla que en barrina alguna. Ella també té deutes amb el passat. - I pel que veig,...encara...em sembla que...La Noemí calla finalment. Anava a dir una cosa que al darrer moment s'ha callat. Fa catorze anys que no es veuen. Els dos s'han fet una vida a base de treballar durament i sortir-se'n mínimament bé, amb alts i baixos però han anat tirant. L'han feta independentment l'un de l'altre i no es coneixen de res, avui dia. Només els uneix un passat en el que no van arribar a compartir mai res llevat de desitjos, possibilitats, un ball i una nit de tren. Pensa que no té cap dret a posar-se en la vida d'aquell noi d'institut, tímid i insegur, que ja s'ha convertit en home. En Pau l'observa, sembla que entén els raonaments que passen pel seu cap. Sembla entendre-ho tot.

- Sí Noemí, em sembla que sí. Fins fa dos minuts li hagués dit a qualsevol que no però ara estic segur que sí. Diu el Pau amb seguretat, una seguretat que mai fins aleshores havia tingut davant d'ella.

- Tant de bo haguéssis canviat abans, Pau. Tot hagués estat diferent. Sentencia ella. Ja ens ha passat el tren. Hagués pogut ser bonic.

- Mmmmm...segurament. En Pau s'ha quedat sense paraules. S'està dissolent de mica en mica. L'edifici de la seva vida trontolla.

- Farell, corre, vine. Hem de marxar, cuca!!

La nena ràpidament va a trobar la seva mare, que l'abraça i la puja a coll.

- Mira vida meva, un antic amic de la mare. Es diu Pau.

- Hola guapa! Quin nom més bonic que tens!

- Hola Pau! Diu la nena, mig vergonyosa. La nena li fa reviure el passat oblidat. El retorna al bar musical, el retorna al danès malparit que es volia lligar la seva estimada.

- Hem de marxar. Adéu Pau. Records a qui tu ja saps. Que sigueu feliços! La Noemí li torna a fer un petó a la galta. Aquest és diferent de l'altre. És més llarg i al Pau li sembla que va carregat de sentiments, d'estimació. Ara bé, és un petó de comiat, d'adéu definitiu, de sentència definitiva a una possibilitat que va poder ser i al final no va ser.

- Adéu, Noemí. Fins sempre. Procura ser feliç tu també!

Surt per la porta del pati. No mira enrera però sí que ho fa la nena, que se'l mira de dalt a baix. Sembla que li somriu. Potser ser li està enfotent aquella marreca? De cop la nena es transforma en el putó cabró de la disco grega. Se li riu a la cara i li diu que la culpa va ser seva, que era un cobard, un cagat, que no va ser prou llençat per actuar segons li deia el cor. Si vols una cosa, si te l'estimes, lluita per ella, llença't a la piscina. No ho havia fet i havia perdut. Ara res de queixes o lamentacions. Dues pedres.

En Pau s'ha quedat palplantat al pati del garden. Li agradaria ser arbre i fer arrels en aquell lloc i quedar-s'hi per sempre, recordant el moment, recordant el petó, dolç i llarg.

- Noi, et puc ajudar en alguna cosa? Li diu la dependenta.

- He? No, no, gràcies. Ja marxava. En Pau retorna al món humà.

Torna a casa, caminant poc a poc, pensarós. Allò ha estat un xoc fort. Del ram de flors ja ni se'n recorda. Pensa en la conversa. L'estudia de dalt a baix i n'analitza totes les frases, paraules i sentits ocults. Pel que ha entès, sembla que sí, que li agradava, aleshores, per que s'ho va fer amb aquell paio. Mil possibilitats li passen pel cap, mil opcions a favor i mil en contra.

Arriba a casa. La Far és a la cuina. Fa el dinar. És la seva dona i, només de veure'l, sap que alguna cosa li ronda pel cap. Li nota els ulls canviats, com tristos, llagrimosos, com si una al·lenada de malenconia els hagués envaït. Les ulleres li fan els ulls petits però ella hi pot entrar allà dins.

- Què et passa?

- Res. No diries a qui acabo de veure?

- Ni idea. Un fantasma?

- Per poc l'encertes. Una vella amiga teva. Acabo de parlar amb la Noe.

- Ha, molt bé! Es veu que es va haver de divorciar. Era un mala peça el seu marit. La Far està en estat d'alarma. Realment era un fantasma.

- Ja ho sabies?

- Sí, m'ho va dir la Txell, ja fa temps.

- M'ho podries haver dit.

- Me'n deuria oblidar. A més, que jo sàpiga fins ara, tampoc ereu tant, tant amics! La Far no té un pèl de tonta. No s'oblida mai de res i si ho fa és conscientment. La Far sap que els amors d'adolescència són per sempre, com un record que t'acompanya. I en el cas del Pau, tot i que ell mai li ho ha dit i ella mai li ho ha preguntat, està segura que n'estava bojament enamorat. I allò, li fa por que pugui despertar en qualsevol moment. Ella estima al Pau i faria el que fos per no perdre'l, fins i tot enganyar-lo.

- Sempre t'ha caigut tant malament?

- Com que recordes el que vols, diu la Far amb ironia, potser no recordes el que em va fer quan erem petites?

- Ja m'ho vas dir una vegada. Ho recordo perfectament.

En Pau pensa que allò era una tonteria i que no n'hi havia per tant. També pensa que les dones s'estiren dels cabells per quatre xorrades i mantenen la rancúnia de forma estúpida. Es veu que van fer un treball juntes tot i anar a classes diferents. Alhora de presentar-lo, cada una es va atribuir el mèrit del treball. La veritat és que la Far era més espavilada i havia portat el pes del treball i la seva amiga se'n va aprofitar. En això és va equivocar. Es van enfadar com mones per sempre. També sabia que no era el treball allò que les va separar. Allò era l'excusa per a una separació. La realitat era que elles havien canviat, havien madurat i cada una havia agafat un caràcter diferent i noves amistats. Ja no es necessitaven. L'anar fent-se grans les havia separades.

L'adolescència els havia passat la factura en forma de fractura de la seva amistat infantil.

- Potser es va casar amb el paio aquell de Grècia. Té una nena i és rossa com una mala cosa. Sembla sueca o així.

- Quin de Grècia?

- Si, te'n recordes, el dia que vam anar a la platja, amb el Puli, la Paula i la Maria? Tu em vas dir que s'ho havia fet amb un d'aquells que li anava al darrera. Un d'aquells danesos. Mira, com que hi anirem per vacances, li podríem portar records, diu el Pau amb ironia. - Qui sap, potser més tard es van escriure i un cosa porta a l'altre. No ho sé. Com que no ens hem vist mai més.

- Ostres, quina memòria pel que t'interessa! No et dic.

La resposta de la Far va plena d'acritut i retret. Ella és una persona força dolça però allò ja l'està superant i cansant. Aquella de nou és a la seva vida. Està enfadada per haver de remoure un passat que es va encarregar de tapar ben fort.

- Allò m'ho vaig inventar! Salta tot d'una, amb una veu forta. Una vegada ha dit això últim s'adona que ha fet una rrelliscada però que ja està de cul a terra.

- Doncs m'ho vaig ben creure. Que innocent que sóc. Deuria ser la retzina. En Pau calla, la seva cara no despren cap tipus de sentiment. L'ha petrificada de cop. La Far ho percep. De sobte retorna a la platja grega, allà on va començar aquesta història. Allà on el va volguer fondre i va descobrir que era de pedra.

- El passat queda lluny, deixem-ho estar. Què t'anava a dir, vaig una estona a endreçar per dalt. Crida'm quan el dinar estigui a punt.

La seva veu s'ha tornat monòtona, sense cap tipus d'entonació. La Far sap que amaga alguna cosa.

- Si, d'acord. Et crido.

La Far torna a remenar el sofregit amb la cullera de fusta d'olivera que li ha fet el seu sogre. Se li està enganxant. Pensa que tot allò no portarà res de bo. Ho sap tot de la Noemí perquè la Txell, durant aquests anys, li ha anat explicant. És una bocamolla i se n'aprofita. Sap que es va casar amb un tal Pere que al final va resultar ser un ximple, que es divorciar del ximple, que té una nena preciosa i que això és veritat. També sap que a l'institut li feia l'ullet en Pau però com que era tant esquerp i tant reservat mai s'havia acabat de decidir. Que ho fes ell, que era el noi. Sap que a la Noemí li feia gràcia quan a classe de matemàtiques, com aquell qui no vol al cosa, en Pau sempre intentava seure a prop seu i la mirava de cua d'ull. També sap com s'ho va passar de bé al tren, aquella nit abans del viatge en avió a Grècia. Va comprovar que el Pau era molt millor en distàncies curtes, en la conversa de tu a tu o amb poca gent. Era divertit, enginyós, fantasiós també. També sap que la nit que el Pau va passar a la platja, es va pensar que li va tirar floretes a la Far (ja se'n va encarregar la Far mateix d'anar-ho dient) i que això la va descol·locar una mica. Potser no em va al darrera? Sap també com li va doldre que en Pau canviés, es girés com un mitjó de tornada a les darreres classes i a l'institut, que la ignorés. En fi, sap molt més del que sabrà mai en Pau. Totes dues el van perdre, quan va marxar a Cartagena a complir un somni i es va fer fonedís per la majoria de la gent de l'institut. Però va ser ella, la Far, la seva dona, qui el va anar a trobar, uns anys

més tard. Va ser ella qui es va preocupar de saber on estudiava, com li anava i quan acabaria. Va ser ella la que va tenir la paciència d'esperar que s'aclarís la boira espessa que li rondava pel cap. Va ser ella qui se les va empescar per coincidir amb ell pel poble, i va ser ella qui li va dir, Pau, jo soc el teu far, vine cap aquí que t'acolliré i t'estimaré. Ella va ser qui el va enamorar, qui ha passat una bona part de la vida amb ell i qui li donarà una filla ben aviat.

- I aquesta bandararra no m'ho prendrà, tot això. Jo no he comès cap pecat! pensa la Far, mentre té el sofregit marejat de tant remenar-lo.

El ball

Avui es celebra la festa de fi de curs de 3r. de BUP. El Lopez ja té coll avall que li tira els trastos a la Laia. Espera

el seu moment, la seva oportunitat. Mentre espera aprofita el temps i s'omple de begudes diverses i de barreges impossibles. En un moment donat, que és igual que l'anterior i que serà igual que el posterior però que a ell li sembla l'adequat, es decideix definitivament.

Li demana al Pau que vagi amb ell.

- Tio, m'has d'acompanyar. Jo tot sol m'hi cago. Sisplau, va!

La Laia està amb una colla. Ara són tot noies. Set o vuit compta en Pau mentre s'hi acosten. El cor li bateja fort perquè tanta noia junta i una situació tan compromesa és massa per ell. Enveja al seu amic pel valor que té. També pensa que sort que és mitja penombra i no se li veurà gaire la vermellor.

- Hola Laia, vols ballar amb mi, diu el Lopez, decidit.

La Laia accepta una mica a desgrat. Les altres somriuen. No li agrada el Lopez ni li agradarà mai. Tindran vides completament separades.

Al grup també hi és la Noe. El Pau es queda sol quan el seu amic marxa amb la Laia. La Noe s'acosta.

- Hola Pau, t'agradaria ballar una miqueta amb mi?

- Si, iiii...tant! En Pau no s'ho creu i tartamudeja una mica de l'emoció.

De sobte canvia la música. Sona en TTD. sign your name. En Pau, sap que allò és un ball completament diferent al que han acordat. La mira, tot tímid, i li senyala el lloc on el Puli es passarà tota la nit punxant música. Amb l'expressió li diu clarament "Noe, a mi ja m'està bé però, i a tu?"

- És clar que sí! Li diu. L'agafa per la mà, tota decidida.

En Pau no sap per on agafar-la. Decideix agafar-la per la cintura, que és la zona menys conflictiva. Li mira el ulls i li somriu. No sap què dir-li en aquells moments i per dir una bajanada, prefereix callar. El seus ulls són d'un color verdós claret i estan plens de vida. Són uns ulls molt bonics, pensa. Són optimistes i això li agrada. Ella se li agafa a les espatlles. Quan sona la tornada, ja li ha recolçat el cap. En Pau viu en un núvol. No s'ho pot creure allò que li passa. Una mica trompa si que va però allò és de veritat. En aquests moments, Ella li està grabant el seu nom al seu cor. Aquest el portarà tota la vida, com el record d'aquest ball.

Sign your name across my heart

I want you to be my baby,

Sign your name across my heart

I want you to be my lady

I ella vinga grabar-li ben fort, ben endins.

Encara no ha acabat la cançó que s'apaga la música de cop i s'engeguen els llums. El Ferran, enterbolit pel vodka amb llimona, s'ha entrebancat amb l'embolic de cables de la taula de so i els ha desconnectat tots de la presa. Gairebé tots riuen perquè encara no saben que s'ha fet força mal i que caldrà portar-lo a l'hospital, on el Pau, l'acompanyarà perquè és un bon amic també. El ball s'interromp de sobte. Mentre durà la rialla col·lectiva, en Pau maleeix els ossos del Ferran, que l'ha fet baixar del núvol abans que acabés la cançó. Tot i això el seu cor continua ballant. Un dubte queda a l'aire, s'haurà grabat prou fort el nom com per resistir el pas dels anys i les experiències de la vida?

Puttgarden

En Pau ha decidit que s'estima la Far i que es quedarà amb ella. Més que decidir-ho, ho ha somiat i dormint ho ha vist clar. Està content i alleugerit. És com si el seu esperit portés tota la vida desitjant aquell moment, treure's de sobre la feixuga càrrega de no acabar de decidir què es vol ser a la vida i quina porta triar. Han quedat enrera els moments de dubte que són cosa del passat, un passat que mai oblidarà però que ja no atenallarà el seu futur.

Entrats al vaixell, han deixat el cotxe a la bodega de càrrega i la Far s'ha anat a sentar a cabina. En Pau s'ha quedat a coberta. Vol recordar tot el viatge.

Es queda a popa. Vol dir adéu a Dinamarca. Després de molts anys hi ha anat, l'ha visitada, ha recorregut pràcticament tot el país. Skagen i el camp de dunes, l'illa de Romo, que per la marea queda desconectada del continent durant unes hores, la sol·lit austera de la tomba de Hamlet, la grandesa de la catedral de Roskilde. Una infinitat de racons que l'han meravellat, racons senzills, gens pretensiosos, de bellesa tranquil·la i serena, captivadora. Un petit prat arran de llac, vorejat de preciosos camps de civada, amb un parell de bancs i una taula per seure, fer-hi un mos, estar-s'hi una estona, gaudir del moment i del silenci al costat de la seva dona. En Pau i la Far feia anys que volien anar-hi i al final ho han fet, plegats. I ho han disfrutat, plegats. I han pogut parlar molt, dir-se coses que fins aleshores no s'havien dit i que els han alleugerit els seus cors, darrerament sobrecarregats. La veritat i la llum s'han endut els temors sobre ells mateixos i només hi han deixat l'estimació sincera que es tenen l'un per l'altre.

El port de Rodbyhavn comenta a empètitir-se. Comença a difuminar-se entre la boira d'aquest matí gris i plujós. Primer es perden els petits detalls, aquell cotxe vermell que estava aparcad al costat de la capitania del port, aquell grapat de cadenes mig menjades pel rovell arran d'espigó. El ferry va agafant velocitat de creuer. Aviat costarà discernir les grues i la muntanya de contenidors esperant ser carregats al proper ferry o esperant el tren per anar país enllà. Una cosa és segura i és que des de l'altra riba, sempre hi serà i en dies clars, es farà més present, serà més forta la seva presència. En Pau sap que amb la Noemí li passarà igual. No l'oblidarà mai però passarà a ser un petit punt a l'horitzó. Les sensacions que li va trametre van ser massa fortes i li han deixat marca al cor. Sap que que aquesta empremta mai més marxarà, estarà present per recordar-li que va estimar amb bogeria una noia quan era adolescent i que n'hauria d'estar orgullós perquè en va ser capaç, va tenir el valor d'estimar algú. Però que allò s'ha acabat. De ferides tots en portem a sobre i no hipotequen allò que volem i desitgem. En Pau ha vist clar que desitja la Far i desitja la filla que aviat arribarà. Desitja fer-se gran al seu costat i educar la seva filla. Desitja empenyar-se amb elles dues pel que sigui o discutir-s'hi, ja que serà senyal que seguiran plegats. En Pau estima la Far i la seva filla a qui posaran Ariadna, que és el nom que els agrada a tots dos. Si tenen una filla plegats, li posaran un nom plegats, cap dels dos imposarà el seu criteri. Això ho faran junts. A més, ell acaba de sortir del laberint on estava atrapat. Quin millor nom que Ariadna.

Mentre tots aquests pensaments li van corrent pel cap, una potent pitada retrona sobre el bàltic. El ferry fa senyals al seu germà bessò, que fa la ruta en sentit contrari.

- Això vol dir que som a metitad de trajecte. En poca estona haurem arribat i ara ja s'hauria de veure l'altre riba. En Pau decideix que ja n'hi ha prou, passar pàgina i passar proa. Comença a caminar i fa un darrera ullada enrera. Rodbyhavn és pràcticament invisible però sap que hi és.

- Adéu, Dinamarca!! Diu el Pau, en veu fluixa. No és una veu de tristesa o d'anyorança, més aviat és una veu plena de records i de sentiment, plena de fortalesa i seguretat. Sap que la tornarà a veure però tot haurà canviat. El ferry que fa la ruta contrària els passa pel costat. És idèntic en tot excepte en la bandera. Aquest porta la bandera danesa mentre que el seu porta l'alemanya.

- Tant de bo trobis l'amor que et mereixes! Tu i la Farell!

En Pau aixeca els braços ben enlaire, com quan el Puli i la Paula van aixecar les ampolles d'aquella retzina que els va semblar tant bona, ja fa molts anys, en una platja grega. La minoria dels passatgers del vaixell, que corren per coberta, el miren de forma estranya.

- Què crida aquell noi? Deu ser Italià, segur! Pensen la majoria d'aquella minoria. - Són uns baladrs.

En pas ferm, fa cap a proa. A Alemanya comença a veure's el solet i això, barrejat amb la boira baixa que hi ha, encara fa més difícil veure la destinació. Des de proa estant en Pau pot veure com aquella zona marítima té un tràfec important. Tot de vaixells van i venen. Tots deuen portar les seves històries.

- Se'n podria ben bé fer un llibre de cada una de les vivències de les persones que van en aquests vaixells.

En Pau sempre ha volgut escriure un llibre. Aquesta és una altra il·lusió que té. A tothom li agrada tenir una mica de reconeixement a la vida i fer un llibre, per ell, seria un orgull, una forma de dir als demés que destaca en alguna cosa, que és escriptor. Com les bambes que li donaven seguretat i confiança però transportades a l'edat adulta. Creu que no té prou talent per fer-ho, ni imaginació. Qui sap, potser algun dia si que ho farà i li anirà bé o no, hi serà rebutjat per totes les editorials amb un simple, "agraïts d'haver rebut el seu original. Torri-ho a intentar". El futur ningú el sap.

Mentre la seva ment divaga pel bàltic, el sol està fent la seva feina i escampa la boira. Mica en mica el port d'arribada es va formant a l'horitzó, agrait d'haver-se pogut treure de sobre aquella grisor, que ja hi haurà prou temps a l'hivern com per no veure el sol.

El vaixell avança ràpid cap al port, van a preu fet. Pensa si els alemanys seran tants bords com aquell danès empenyat que s'ha trobat fa una estona. Encara està barrinant de què li sona aquella cara. No ho recordarà mai. Al final de l'espigó en destaca el

Far. No és ni gran ni petit. El que necessita un port com aquest. Li venen al cap unes paraules que va dir fa molts anys, embriac.

- El far no diu als navegants que allà hi ha perill. Al contrari, els indica que allà hi ha un poble, allà hi ha persones que els podran ajudar en cas de necessitat i que vigilin quan s'acostin però que s'acostin, que allà hi trobaran amistat i acolliment. Trobaran pau i amor.

Ell ha fet un viatge molt llarg, solitari, per acabar arribant a port. Li ha costat molt entendre les seves pròpies paraules. Ha vist moltes vegades, mentre navegava, el seu propi far, que li feia senyals, però no s'ha acabat d'acostar, temerós. En el fons tenia por de no trobar-hi pau i amor, si no d'estavellar-se contra les roques i fer-se miques. Tothom necessita el seu temps per aclarir-se i per acceptar les pròpies pors com a pas previ a controlar-les i que se'n vagin a prendre pel cul, que d'aquelles putes pors no en vol saber res més. Li era necessari fer aquest viatge i li era necessari fer-lo sol. Sense ell seria diferent, no tant complert, amb uns quants dubtes més sobre la vida i el camí a escollir, sobre el futur. Finalment s'havia trobat i el seu lloc era al costat de la seva dona i la seva filla. No ha fet cas als cants de sirena que el volien desviar.

En Pau sap que el vaixell, igual que ell, arribarà al destí. No en té cap dubte ara. Tocarà terra ferma i descarregarà tot els passatgers i material que transporta, que començarà a repartir-se d'immediat per mitja Europa. I el ferry començarà un altre viatge però que ja no serà el seu perquè aquest s'ha acabat i ha arribat a port. Només li queda arribar a casa i descansar una estona d'un viatge tant llarg i feixuc. També sap que aviat en començarà un altre. Però està tranquil perquè sap que el farà en la millor companyia possible. Aquesta vegada ja no estarà sol.